(پاریس، کُلژدوفرانس، ۶-۷ ژوئن ۲۰۱۸) با تفصیل بیشتری مطرح کرده‌ام[5] که اکنون در اینجا بدان نمی‌پردازم.

باری، ۲۳۲ برگ از نیمهٔ دوم قرآن در این نسخه به شمارهٔ ۴۲۵۶ باقی مانده است که در میان برگ‌های آن، افتادگی و جابجایی هم هست. چنان‌که پیداست، اصل این قرآن در دو پارهٔ مجزا کتابت شده که نسخهٔ ۴۲۵۶ موزهٔ ملی ایران بخش دوم آن بوده است. اندازهٔ تقریبی برگه‌ها در وضعیت کنونی ۴۰*۳۲ و سطح نوشته برروی برگه‌ها ۳۰* ۲۲ سانتی‌متر است. بنابراین می‌توان آن را یک نسخهٔ فاخر در زمان خود به شمار آورد که احتمالاً در اختیار تودهٔ مردم قرار نمی‌گرفته است. فرانسوا دِروش در هنگام بررسی قطعه‌ای مشابه در کتاب سبک عباسی، سبک این خط را نزدیک به C.II و C.III می‌داند.[6] به سبب مدوّربودن سطح بیرونی حروف در این خط، من سبک نگارش کلمات در این نسخه را عجالتاً کوفی مدوَّر می‌خوانم.

نسخهٔ ۴۲۵۶ در موزهٔ ملی ایران از نظر من می‌تواند به نیمهٔ دوم قرن دوم هجری متعلق باشد. احتمال کتابت آن در مصر و شمال آفریقا بسیار بیشتر از عراق و شامات است. تکه‌هایی مشابه با این خط در دارالمخطوطات (صنعاء، یمن) نیز نگه‌داری می‌شود که در ادامه بدان‌ها اشاره خواهم کرد. قطع مصحف نسبتاً بزرگ، در شکل بیاضی (افقی) و خط آن در میان سبک‌های کوفی قدیم نسبتاً پیشرفته است. علاوه بر پیشرفتگی خود خط کوفی در این نسخه، کاتب گاه برخی حروف و کلمات را به صورتی کتابت می‌کند که نشان از حرفه‌ای بودن و تخصص او در پردازش هنری حروف است، مانند کتابت کلمات «القصص» و «أنکحک» در برگ ۲۵ رو و کلمات لله و الله در اکثر برگ‌های نسخه.

موزهٔ ملی ایران / ۴۲۵۶

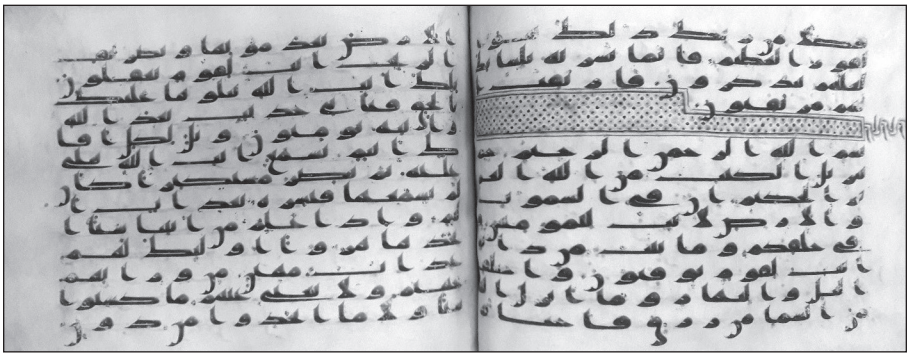

موزهٔ ملی ایران / ۴۲۵۶

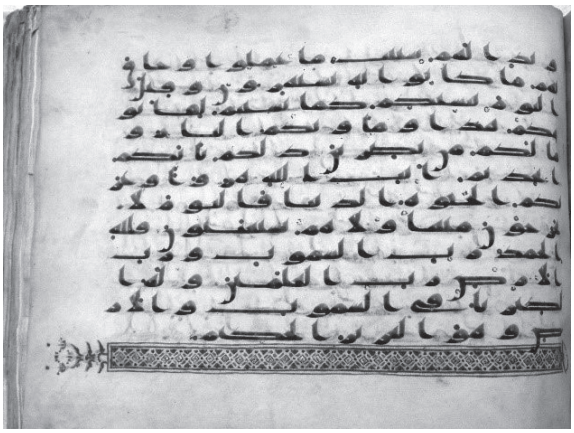

موزهٔ ملی ایران / ۴۲۵۶

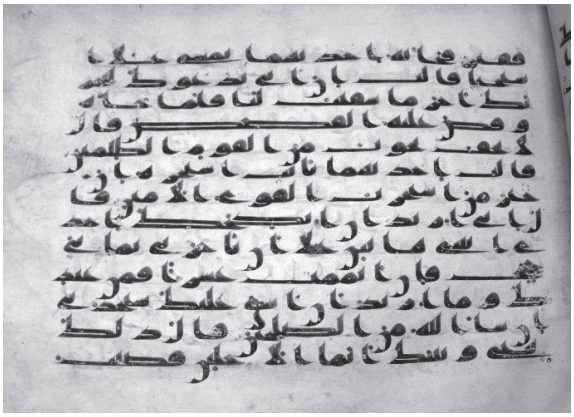

برخی ویژگی‌های نسخه حکایت از قدمت آن دارد. از جمله آنکه کاتب در جداسازی میان دو سوره، تنها یک سطر خالی قرار می‌دهد که هیچ نشانی از نام و مشخصات سوره در آن نیامده است. در زمانی متأخر از کتابت اصل نسخه، این فاصلهٔ خالی با تذهیبی قدیمی و ساده (غالباً به صورت مستطیلی کشیده حاوی نقاطی رنگی و دندان‌موشی) پرشده است. کاتب متن همچنین پایان آیات را با سه خط تیره یا گردش قلم کوچک به صورت مورّب و برروی هم مشخص می‌کند و بسمله را در آغاز سوره‌ها، آیه‌ای جداگانه می‌شمارد. این امر نیز از نظر من نشان از قدمت نسخه دارد، چه در اغلب نسخه‌های کوفی متعلق به قرن سوم و چهارم مواضع پایان آیات مشخص نمی‌شود و بسمله آیه‌ای مستقل قلمداد نمی‌شود.

به نظر می‌رسد همزمان با کتابت نسخه، کاتب با درج نشان‌هایی شبیه به ستاره و مانند آن، مواضع عَشر و ده‌تایی‌کردن (اصطلاحاً: تعشیر) را در دسته‌بندی آیات مشخص کرده است. این بدان سبب است که فضای قرارداده‌شده در مواضع تعشیر کافی است و درج علامت تعشیر بی‌هیچ مشکلی انجام گرفته

5. Morteza Karimi-Nia, "From Fusṭāṭ to Iran: A survey of some old Kufic Qur'āns possibly from Egypt," paper presented at the Colloque: Le Coran dans l'histoire culturelle et intellectuelle de Fusṭāṭ entre les VIIe et Xe siècles, (Paris: Collège de France, Les mercredi et jeudi 6-7 juin 2018).

6. François Déroche, *The Abbasid tradition: Qur'āns of the 8th to the 10th centuries AD*, London: Nour Foundation, in association with Azimuth Editions & Oxford University Press, 1992, p. 61.

موزهٔ بناکی (یونان)	ΓΕ 39186	۱۳	۱	۳۱,۵*۴۱,۶	یوسف، ۱-۱۰
حراج کریستیز ۲۳ آوریل ۲۰۰۳	کالای 1	۱۳	۱	۳۱,۵*۴۱,۶	یوسف، ۱-۱۰
حراج کریستیز ۱۱ آوریل ۲۰۱۴	کالای 237	۱۳	۱	۲۴*۳۳	حج، ۱۳-۲۲
حراج کریستیز ۱۶ اکتبر ۲۰۰۱	کالای 5	۱۳	۱	۲۶,۱*۳۸,۲	توبه، ۴۱-۴۷
حراج کریستیز ۱۰ اکتبر ۲۰۰۰	کالای 5	۱۳	۱	۲۶,۴*۴۰,۵	هود، ۱۱۴- یوسف، ۱
حراج ساتبیز، ۱۸ اکتبر ۱۹۹۵	کالای 3	۱۳	۱	۳۱,۵*۴۱,۴	یوسف، ۱۰-۲۱
دارالمخطوطات صنعاء (یمن)	33.1 -DAM 13	۱۳	؟	۳۰*۴۰	اوراق متفرق
مجموعهٔ شخصی (ایران)	بدون شماره	۱۳	۴۰۰	۲۶*۴۰	سوره‌های مختلف قرآن
کتابخانه عتبة حسینیه (کربلا)	ش 5	۱۳	۱	۲۷۰ * ۳۸۰۵	(اعراف-۹۲-۱۰۲)

(حق انتشار برای کتابخانه چستربیتی)کتابخانهٔ چستربیتی/ Is 1401

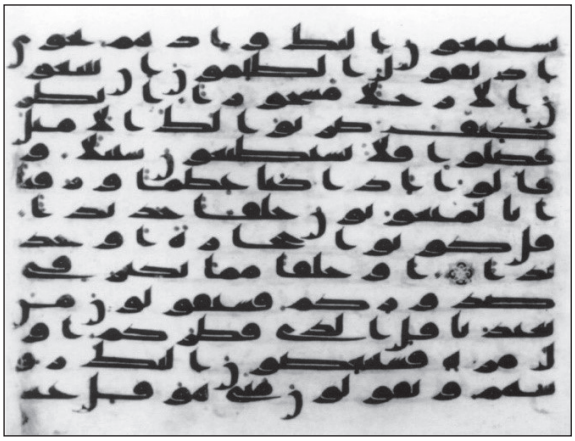

مجموعهٔ خلیلی/ KFQ44

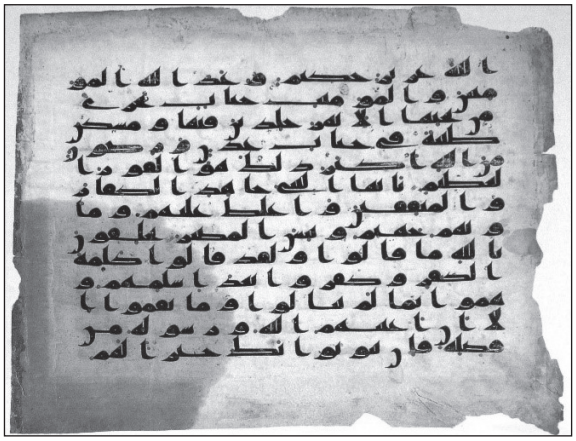

گالری فریر و ساکلر/ F1929,۷۲

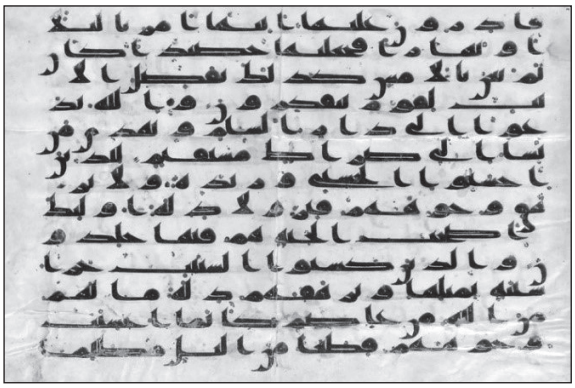

گالری فریر و ساکلر/ F1945.16

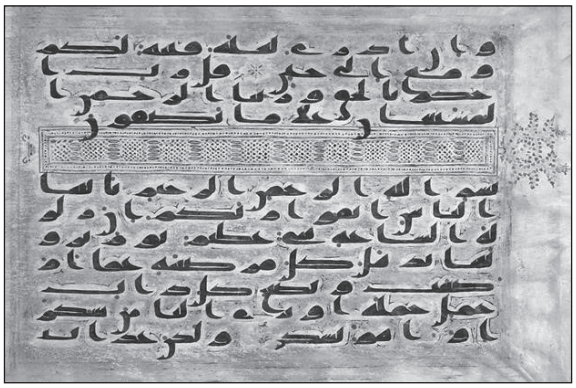

مجموعهٔ شخصی (ایران)

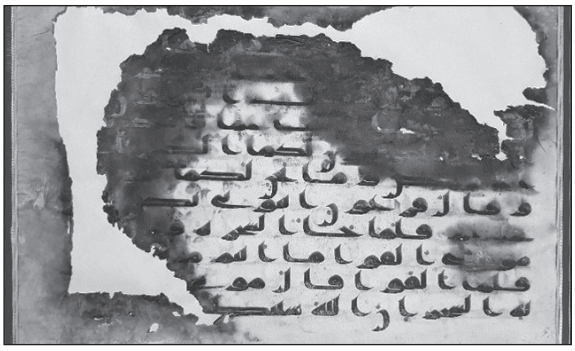

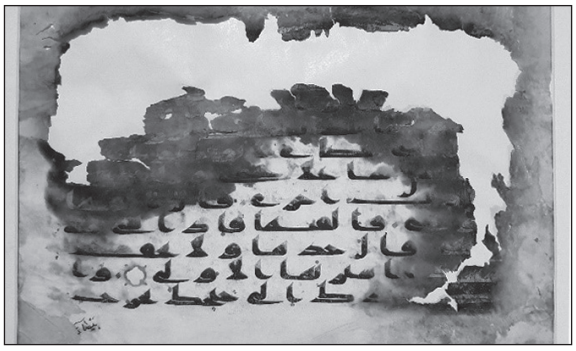

کتابخانهٔ عتبهٔ حسینیه (کربلا) / ش ۵

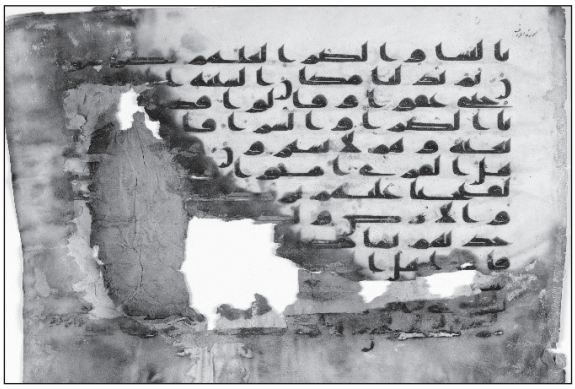

حراج کریستیز ۲۳ آوریل ۲۰۰۳، اکنون در موزهٔ بناکی (یونان)

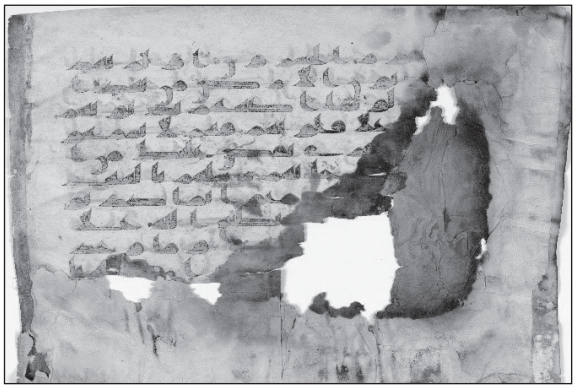

حراج ساتبیز ۱۸ اکتبر ۱۹۹۵

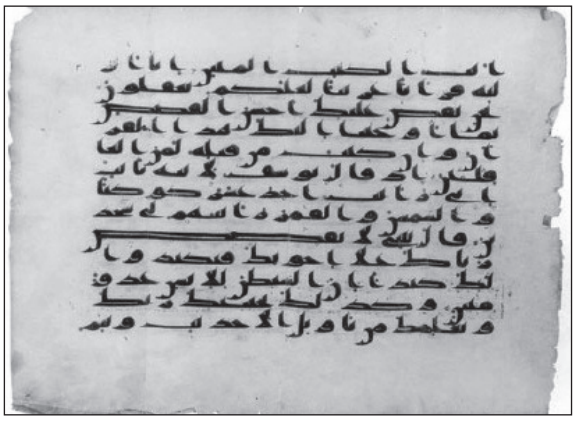

حراج کریستیز ۱۰ اکتبر ۲۰۰۰

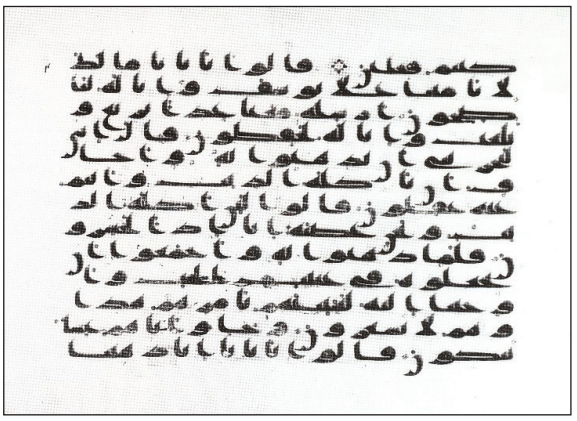

حراج کریستیز ۱۶ اکتبر ۲۰۰۱

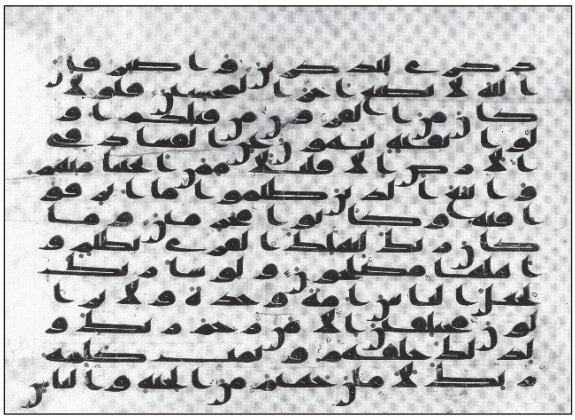

حراج کریستیز ۱۴ آوریل ۲۰۱۴

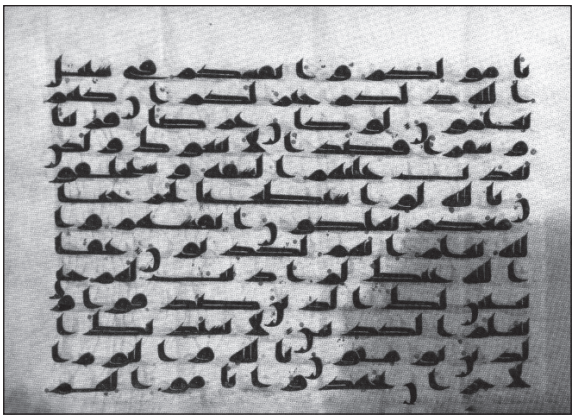

مکتبة کاشف الغطاء (نجف)

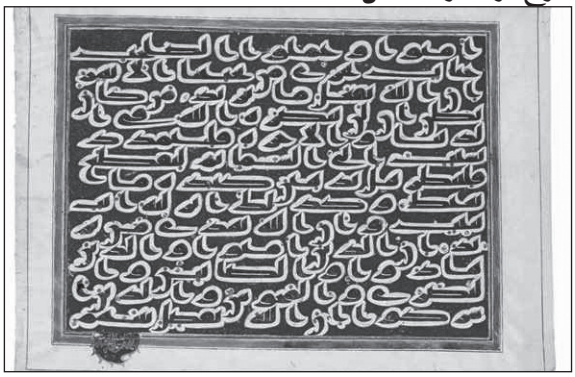

دارالمخطوطات صنعاء/ 33.1 -DAM 13

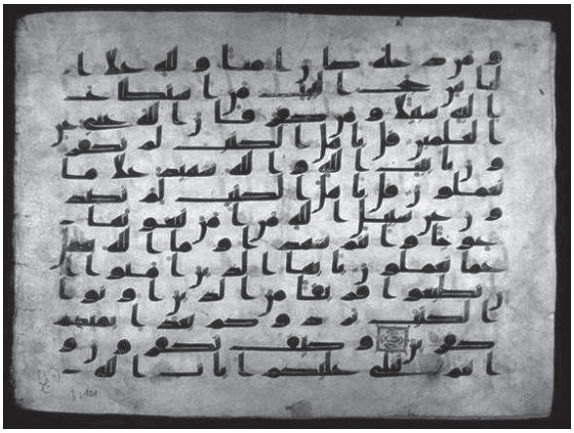

دارالمخطوطات صنعاء/ 33.1 -DAM 13

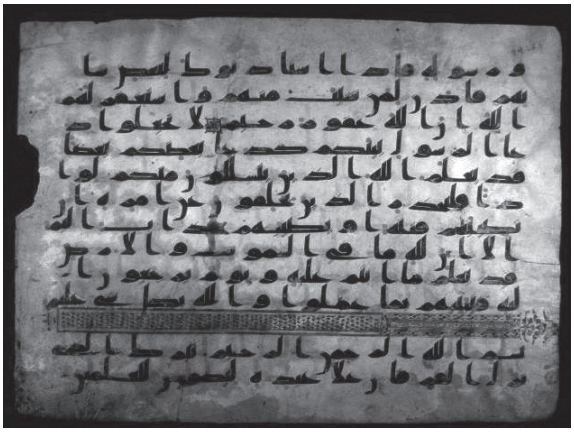

وجه اشتراک تمام نسخه‌های فوق، علاوه بر سبک خط کوفی‌شان، ۱۳ سطری بودن آنهاست. نسخهٔ کتابخانهٔ چستربیتی تنها حاوی ۲۰ برگ ۱۳ سطری در اندازه‌ای مشابه با نسخهٔ موزهٔ ملی است. محتوای آن نیز حاوی نیمهٔ نخست قرآن (رعد:۳۴ و کهف:۱۱۰) است که با نسخهٔ موزهٔ ملی همپوشانی ندارد. یک برگ آن حاوی آیاتی از سورهٔ رعد (۳۴-۴۱)، یک برگ از سورهٔ حجر (۲۹-۴۹)، ۴ برگ از سورهٔ نحل، ۸ برگ از سورهٔ اسراء، و ۶ برگ از سورهٔ کهف است، اما هیچ یک از سرسوره های قرآنی در میان این اوراق نیست. یکی از اختلاف قرائت‌های غریب اضافه شده به متن این نسخه، در آیهٔ ۴۴ سورهٔ اسراء (برگ ۹ب) است که در آن، عبارت «تُسَبِّحُ لهُ» به «تسبح الله» تبدیل شده است. بنا به جستجوی من، چنین قرائتی حتی در میان قرائات شاذ یا قرائات منسوب به صحابه نیز ذکر نشده است. این نسخه را نخستین بار آرتور آربری در فهرست خود از کتابخانهٔ چستربیتی معرفی کرد.[۸] بعدها اِستل وِلان نیز در یکی از مقالات خود به مشابهت آن با برگهٔ موجود در گالری فریر (واشینگتن) اشاره کرده است.[۹] به نظر این نسخه حتما پاره دیگری از نسخه موزه ملی است.

دو برگ موجود در گالری فریر و ساکلر (در واشینگتن) تا ۱۹۳۰ میلادی در اختیار خانم میناسیان بوده است. یکی از این دو برگ متعلق به نیمهٔ نخست قرآن و دیگری از نیمهٔ دوم (انبیاء:۱۱۱ و حج: ۲) است که با موزهٔ ملی همپوشانی پیدا می‌کند.[۱۰] این احتمال منتفی نیست که برگ یادشده در موزهٔ ملی نباشد، اما شخصاً تا کنون موفق به بررسی نسخه از این جهت نشده‌ام. مشابهت برگ نخست (F1929.72) با قطعهٔ موجود در کتابخانهٔ چستربیتی. چنان‌که در بالا گذشت. موردتوجه و تفطن اِستل ولان نیز بوده است.

نسخهٔ کاشف الغطاء در نجف اشرف حاوی دو برگ از آیات سورهٔ بقره است. این دو برگ همانند موزهٔ ملی، ۱۳ سطری و دارای نشان پایان آیات و تعشیرند، اما ظاهراً بر خلاف نسخهٔ موزه حاوی نقط الاعجام‌اند. علا و حتا با «الف» در آنها نوشته شده و آیهٔ «ووصی بها ابرهیم بنیه» (بقره: ۱۳۲) به صورت «و أوصی بها ابرهیم بنیه» نوشته شده است که مطابق با مصاحف مدینه و شام است. این دو برگ به دست خط امام علی (علیه السلام) منسوب شده است که صحیح نمی‌نماید.

8. Arthur J. Arberry, The Koran illuminated: a handlist of the Korans in the Chester Beatty Library, Dublin: Hodges, Figgis, 1967, p. 3.

9. Estelle Whelan, "Writing the word of God: some early Qur'ān manuscripts and their milieux, Part 1," *Ars Orientalis* (Michigan) 20 (1990) p. 127, 128, notes 24 & 33.

10. Esin Atil, *Art of the Arab World*, Washington: Smithsonian Institution, 1975, pp. 16-17; See also: Massumeh Farhad & Simon Rettig (eds.), *The Art of the Qur'an: Treasures from the Museum of Turkish and Islamic Arts*, Washington: Smithsonian Institution, 2016, pp. 154-155.

دارالمخطوطات صنعاء/ DAM15- 24.1

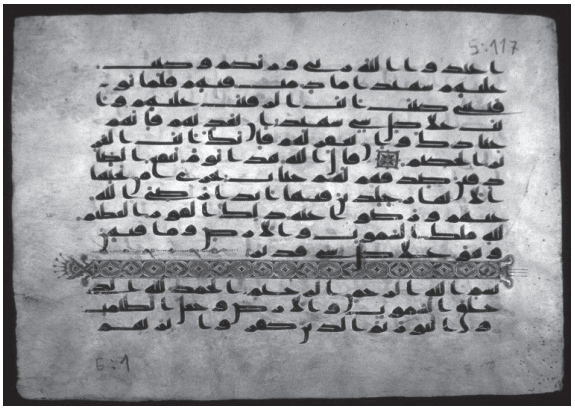

دارالمخطوطات صنعاء/ DAM 15- 22.6

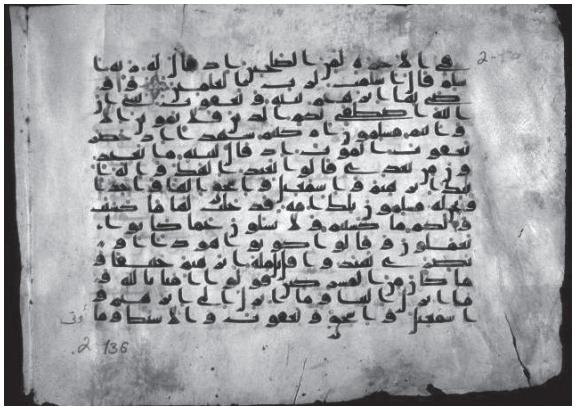

مجموعهٔ دکتر خلیلی/ KFQ 45

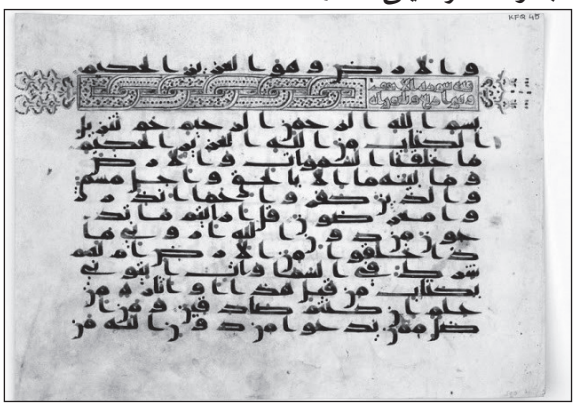

موزهٔ هنر اسلامی، رقادة (قیروان، تونس)/ P208

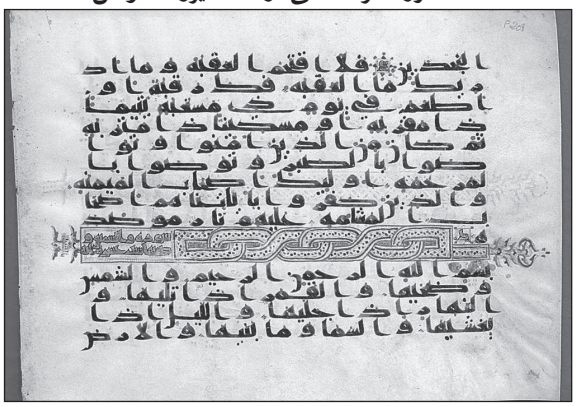

حراج پی‌یِر بِرگ ۲۷-۲۸ آوریل ۲۰۰۷

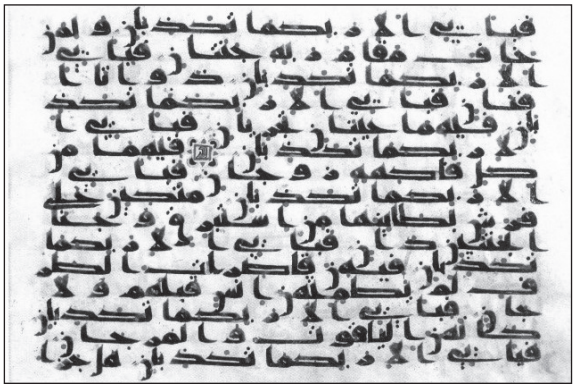

حراج ساتبیز ۲۵ آوریل ۲۰۰۲

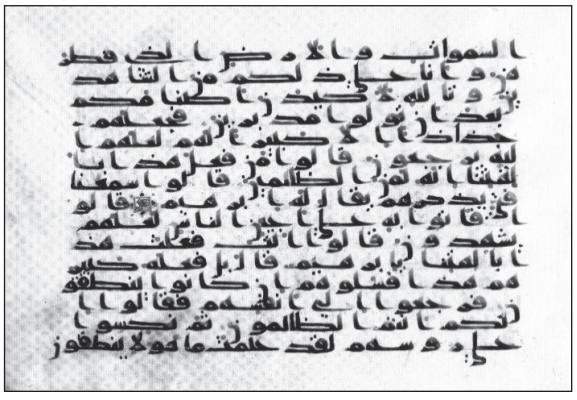

کتابخانهٔ ملی فرانسه / Arabe 333 (d)/ پارهٔ اول

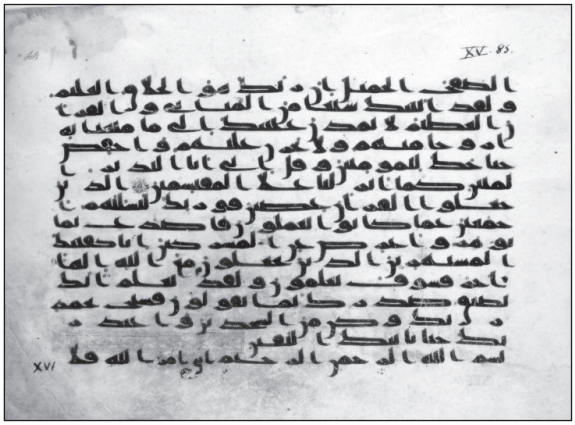

موزهٔ توپقاپی (استانبول)/ M3

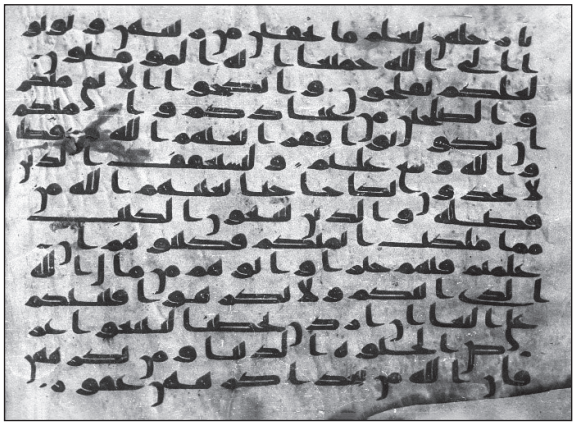

کتابخانهٔ ملی فرانسه / Arabe 333 (d)/ پارهٔ دوم

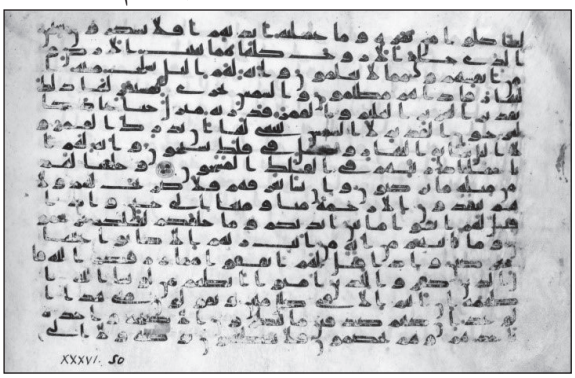

کتابخانهٔ گوتا/ Ms orient A 458

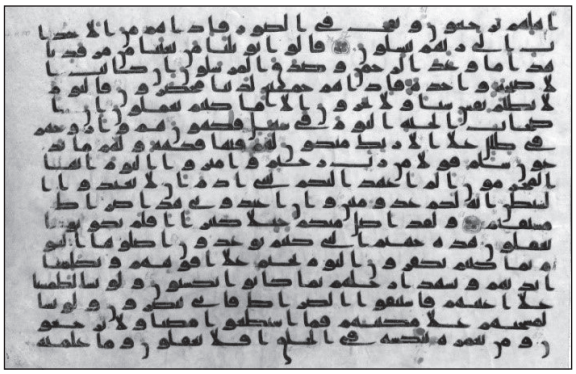

حراج ساتبیز ۳ می ۲۰۰۱

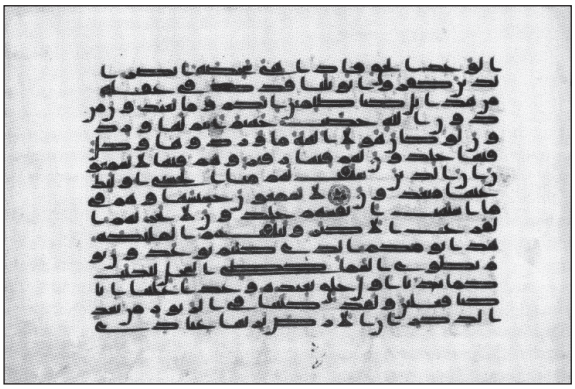

حراج کریستیز ۵ اکتبر ۲۰۱۰

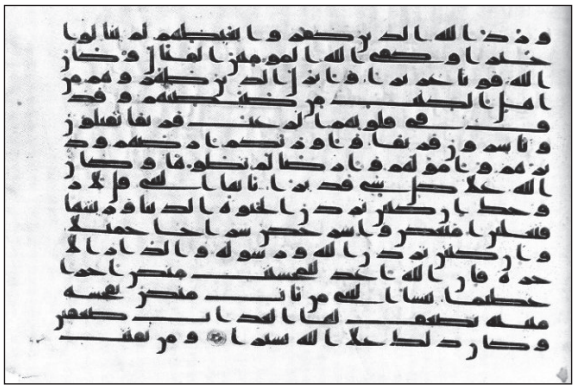

حراج کریستیز ۲۸ آوریل ۱۹۹۸

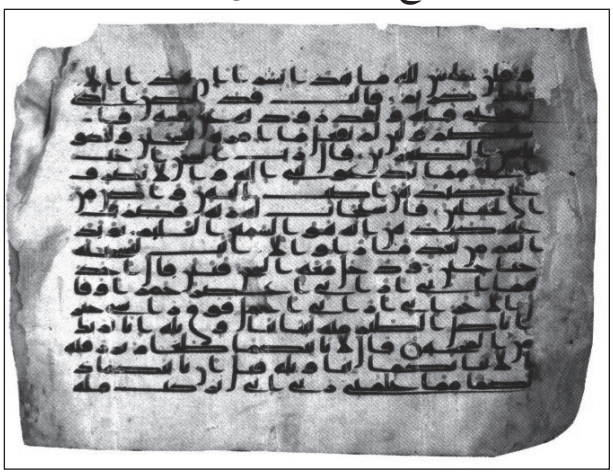

صرف‌نظر از تفاوت در تعداد سطور، اغلب ویژگی‌های کلی نسخهٔ موزهٔ ملی از جمله سبک خط، رسم و املای کلمات، نشان‌گذاری پایان آیات و مانند آن در قرآن‌های بالا نیز وجود دارد. کامل‌ترین این نسخه‌ها در موزهٔ چهلستون اصفهان قرار دارد که قرآنی بزرگ و کامل (منسوب به خط امام حسن مجتبی(علیه السلام) است. این نسخه علائم تخمیس، تعشیر و نشان پایانی آیات (البته به گونه‌ای متفاوت) را در خود دارد و علا و حتا را با «الف» می‌نویسد. سبک مدوّر حروف و سرسوره‌های ساده آن نیز کاملاً مشابه با نسخهٔ موزهٔ ملی ایران است، اما سرسوره‌های الحاقی به آغاز سوره‌ها در آن پیشرفته‌تر از نسخهٔ موزهٔ ملی است و شباهت نزدیکی با نسخهٔ P۲۰۸ در موزه هنر اسلامی (رقادة، قیروان) و دیگر پاره‌های آن در مجموعهٔ خلیلی دارد. جالب توجه اینکه برخی برگه‌های این نسخه (مثلاً در اواخر سورهٔ کهف) ۱۵ سطری کتابت شده است.

▲ تصویر۱: یادداشت افزوده‌شده به قرآنِ زنگی جشمی وقف ۵۶۱ هجری
(به خط ابونعیم احمد بن حمزة البیهقی، در محرم ۵۹۲ ق)، نسخهٔ Is1435 کتابخانهٔ چستربیتی
(© حق تکثیر برای کتابخانهٔ چستربیتی)

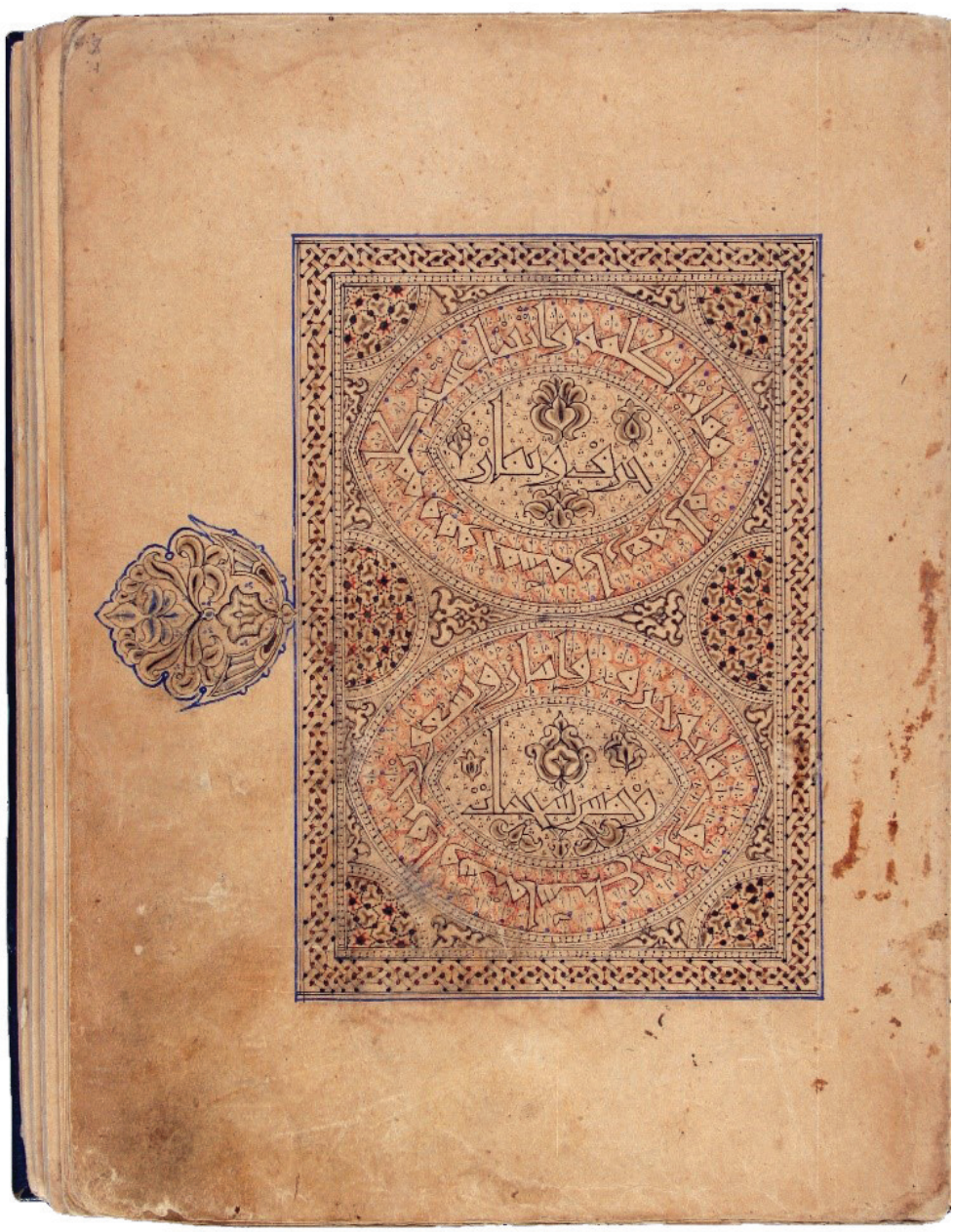

▲ تصویر۲: تک لوح باقیمانده در آغاز نسخۀ Is1435 در کتابخانۀ چستربیتی
(© حق تکثیر برای کتابخانۀ چستربیتی)

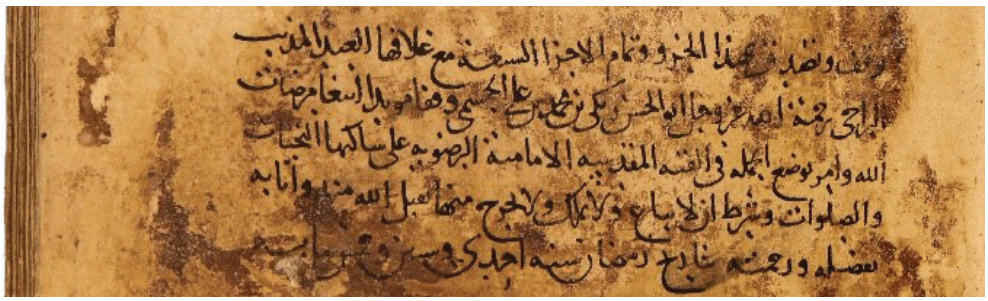

▲ تصویر ۳: وقف نامهٔ زنکی جشمی بر سُبْع سوم (نسخهٔ ۳۵۷۲)

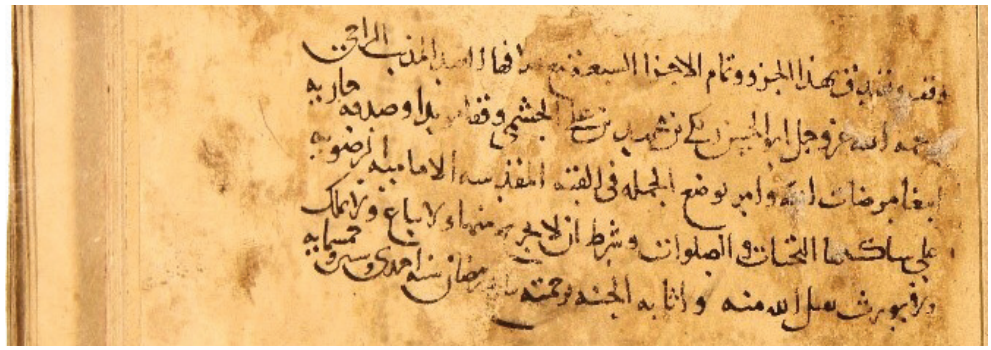

▲ تصویر ۴: وقف نامهٔ زنکی جشمی بر سُبْع دوم (نسخهٔ ۱۲۳۵۴)

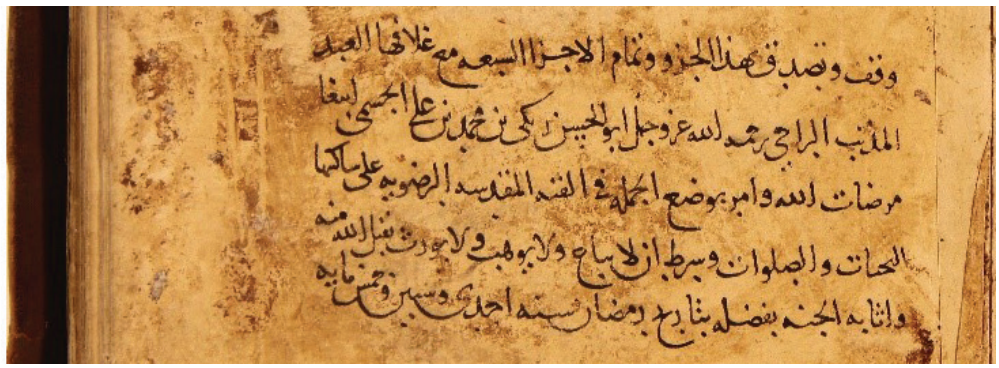

▲ تصویر ۵: وقفنامهٔ زنکی جشمی بر سُبْع ششم (نسخهٔ ۳۵۷۳)

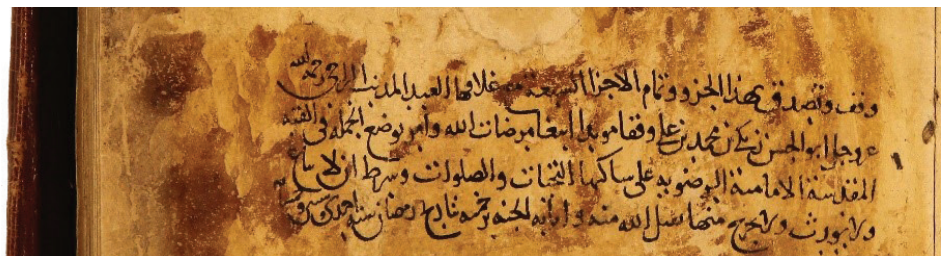

▲ تصویر ۶: وقفنامهٔ زنکی جشمی بر سُبْع پنجم (نسخهٔ ۷۶)

▲ تصویر ۷:
نشانهٔ تخمیس در قرآنِ زنگی جشمی

▲ تصویر ۸:
نشانهٔ تعشیر در قرآنِ زنگی جشمی

▲ تصویر ۹:
نشانهٔ سجده در قرآنِ زنگی جشمی

▲ تصویر ۱۰: یک سرسوره از قرآنِ زنگی جشمی

ویژگی‌های کتابت ایرانی در رسم حروف و کلمات قرآن بسیار زیاد است. همچنین املای کلمات یا رسم‌المصحف در این قرآن، مطابق با رسم قیاسی یا همان رسم املایی است و از نظامِ معروف به «رسم عثمانی» کاملاً متفاوت است. این امری کاملاً عادی در این قرون به‌ویژه در ایران فرهنگی قدیم بوده است.

▲ تصویر۱۱: دو لوح آغازین در ابتدای نسخهٔ شمارهٔ ۳۵۷۳
آستان قدس رضوی (سُبع ششم)

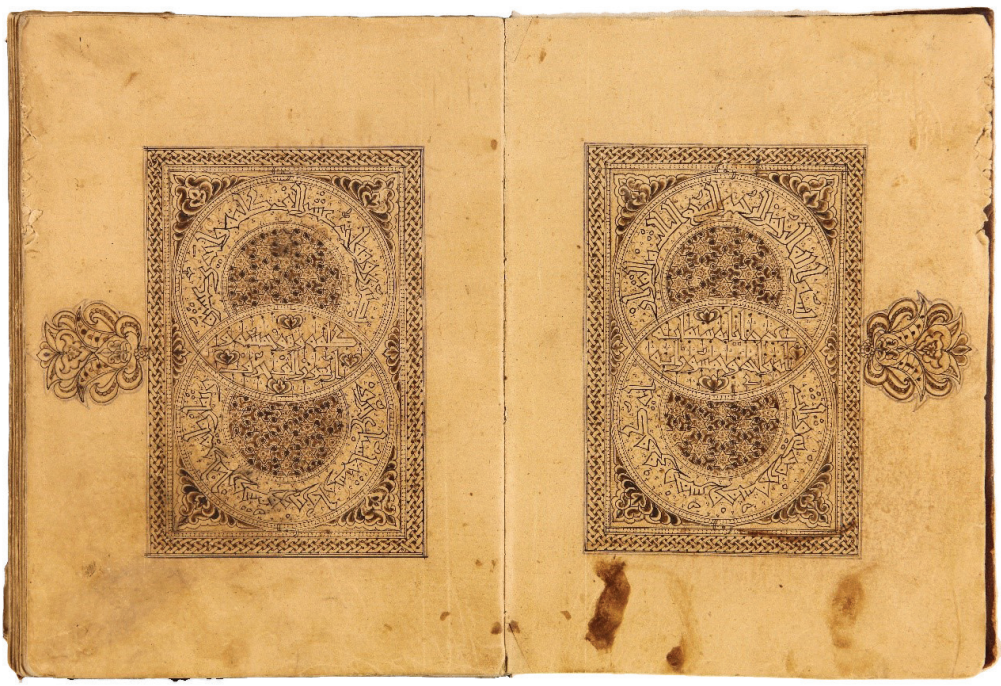

▲ تصویر۱۲: دو لوح آغازین در ابتدای نسخهٔ شمارهٔ
۳۵۷۲ آستان قدس رضوی (سُبْع سوم)

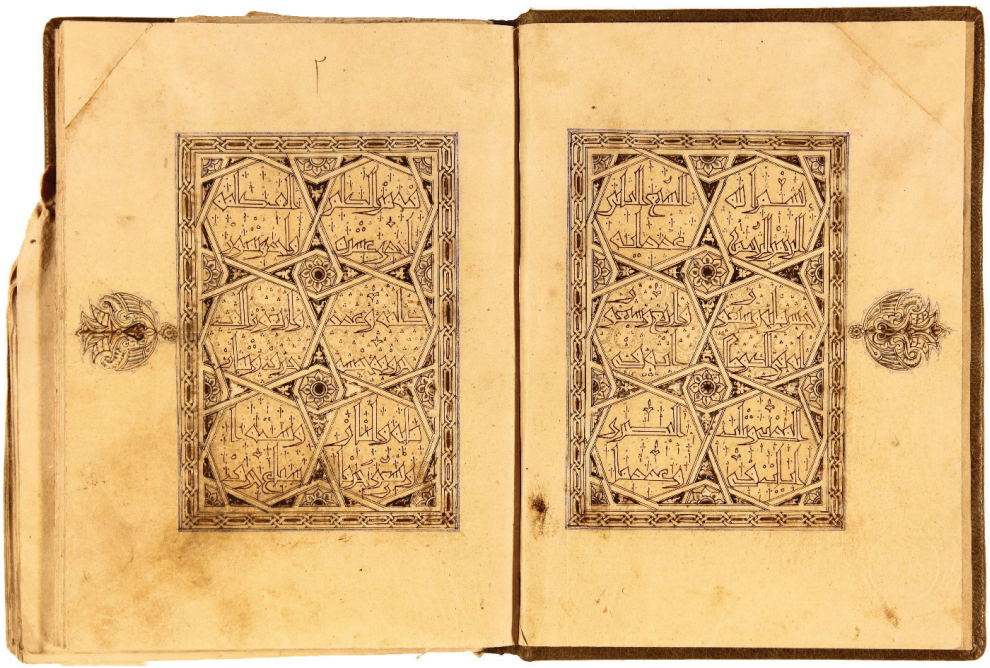

▲ تصویر ۱۳: دو لوح آغازین در ابتدای نسخهٔ شمارهٔ ۱۲۳۵۴ آستان قدس رضوی (سُبْع دوم)

▲ تصویر ۱۴: دو لوح آغازین در ابتدای نسخهٔ شمارهٔ ۷۶ آستان قدس رضوی (سُبْع پنجم)

▲ تصویر ۱۵: آغاز سُبع ششم نسخهٔ شمارهٔ ۳۵۷۳
آستان قدس رضوی

▲ تصویر ۱۶: آغاز سُبع دوم در نسخهٔ شمارهٔ ۱۲۳۵۴
آستان قدس رضوی

▲ تصویر ۱۷: آغاز سُبع چهارم
در نسخهٔ شمارهٔ Is1435 کتابخانهٔ چستربیتی | (© حق تکثیر برای کتابخانهٔ چستربیتی)

▲ تصویر ۱۸: آغاز سُبع سوم در نسخهٔ شمارهٔ ۳۵۷۲
آستان قدس رضوی

▲ تصویر ۱۹: دو لوح پایانی در نسخهٔ شمارهٔ Is1435 کتابخانهٔ چستربیتی (سُبع چهارم)
(© حق تکثیر برای کتابخانهٔ چستربیتی)

▲ تصویر ۲۰: دو لوح پایانی در نسخهٔ شمارهٔ ۳۵۷۳
آستان قدس رضوی (سُبع ششم)

▲ تصویر۲۱: دو لوح پایانی در نسخهٔ شمارهٔ ۳۵۷۲
آستان قدس رضوی (سُبع سوم)

▲ تصویر۲۲: دو لوح پایانی در نسخهٔ شمارهٔ ۷۶
آستان قدس رضوی (سُبع پنجم)

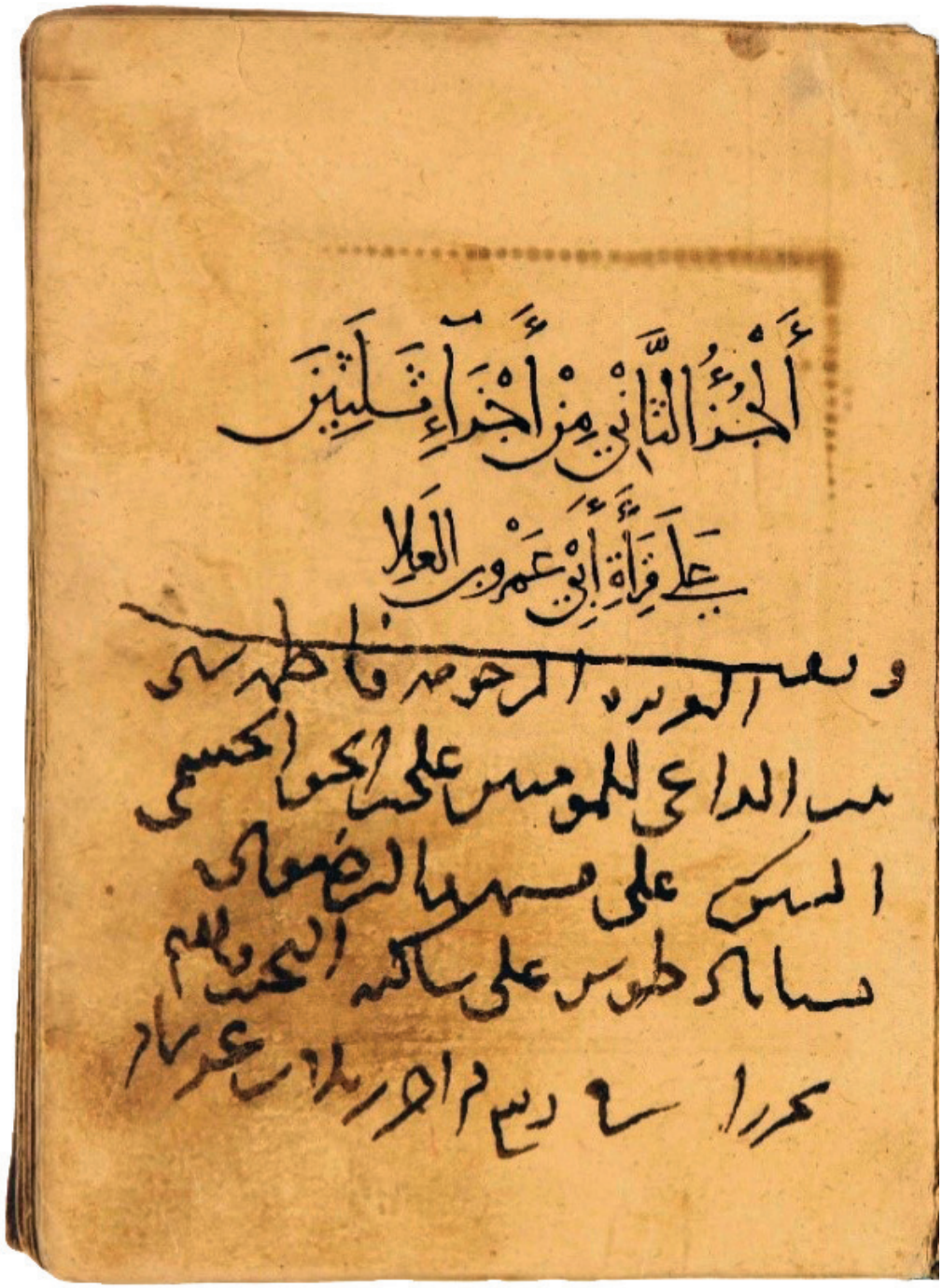

▲ تصویر ۲۳: جزء دوم قرآن با وقفنامهٔ فاطمه‌ستی الجشمی در سال ۶۱۳ هجری

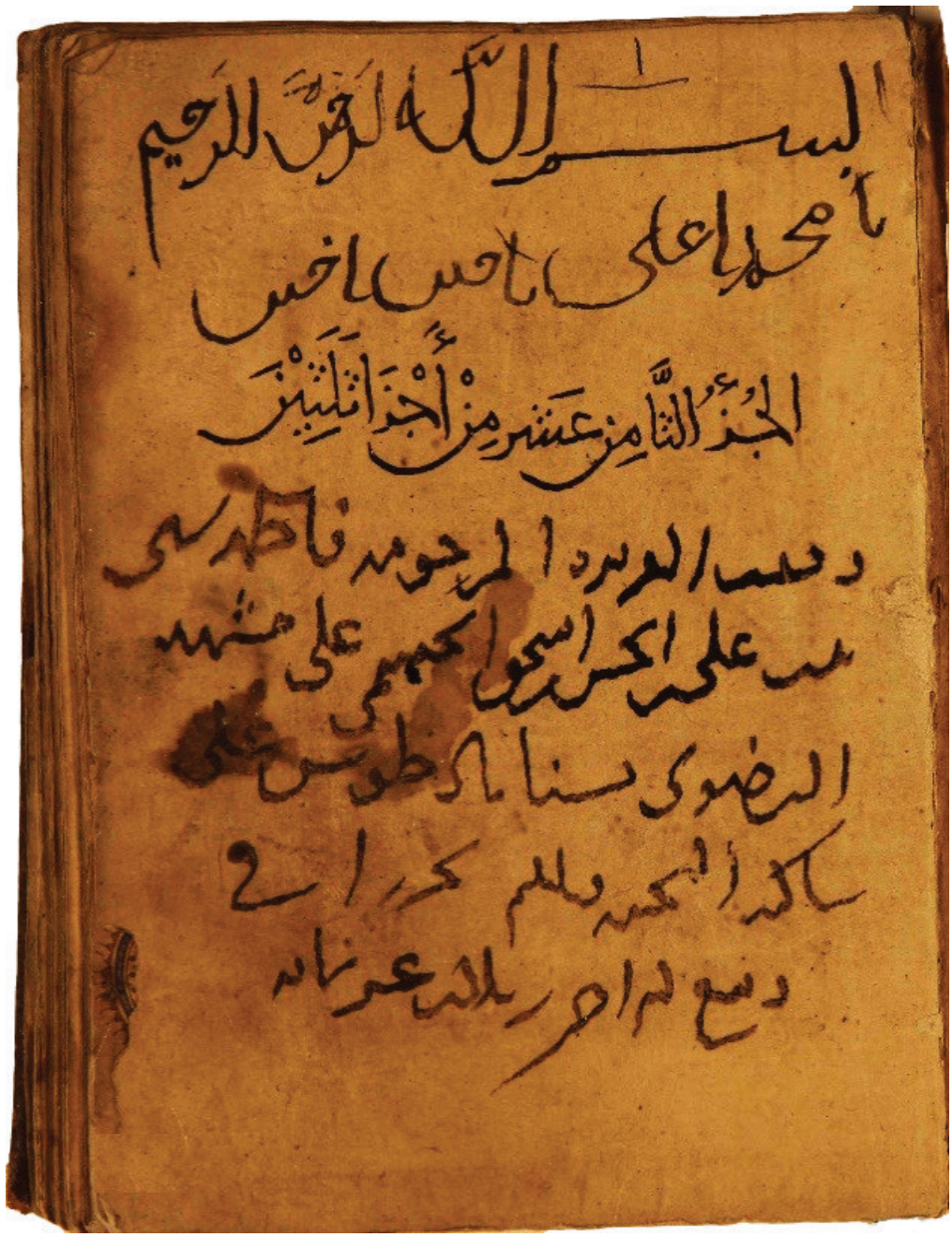

▲ تصویر ۲۴: جزء هجدهم قرآن با وقفنامهٔ
فاطمه‌ستی الجشمی در سال ۶۱۳ هجری

▲ تصویر ۲۵: دو لوح آغازین در ابتدای جزء هجدهم قرآن
سی‌پارهٔ فاطمه‌ستی الجشمی (کتابخانهٔ آستان قدس رضوی)

▲ تصویر ۲۶: آغاز جزء اوّل در قرآن سی پارهٔ فاطمه‌ستی
الجشمی (کتابخانهٔ آستان قدس رضوی)

▲ تصویر ۲۷: دو لوح پایانی در انتهای جزء دوازدهم قرآن سی پارهٔ فاطمه ستی الجشمی (کتابخانهٔ آستان قدس رضوی)

▲ تصویر ۲۸: نمونه ای از خط و تذهیب قرآنِ فاطمه ستی الجشمی (سورهٔ مؤمنون: آیات ۸۵–۹۳ به قرائت ابوعمرو)

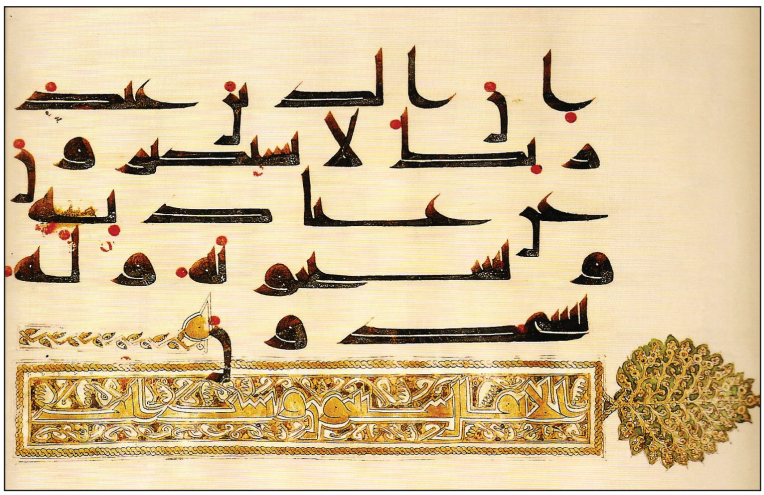

تصویر۱:
نمونه‌ای از خط و تذهیب در
قرآن ش ۴۲۸۹ موزهٔ ملی ایران

تصویر۲:
نسخهٔ ۴۲۸۹، برگ ۱۲۷ب
(یونس، ۴)

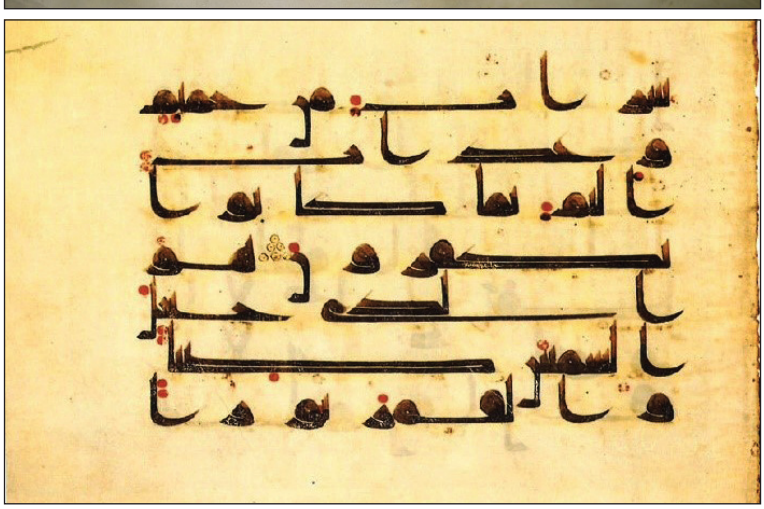

تصویر۳:
برگ مسروقهٔ ۱۲۸الف از موزهٔ
ملی حاوی ادامهٔ آیات
(یونس، ۴)

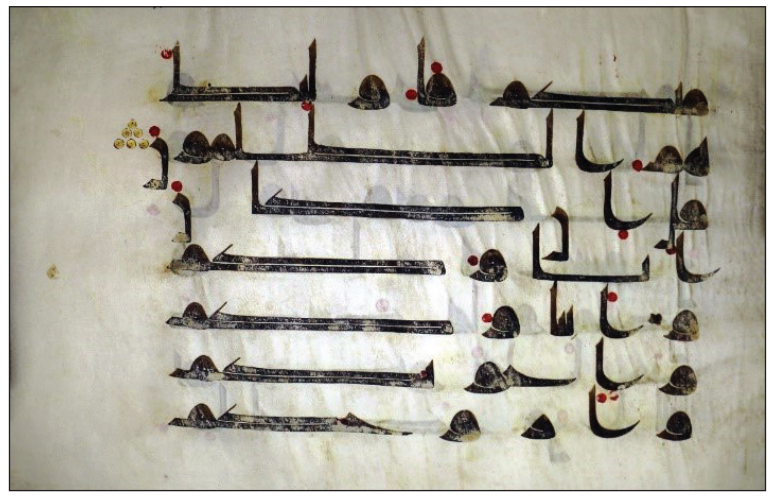

تصویر ۴:
نسخهٔ ۴۲۸۹، برگ ۶۴الف

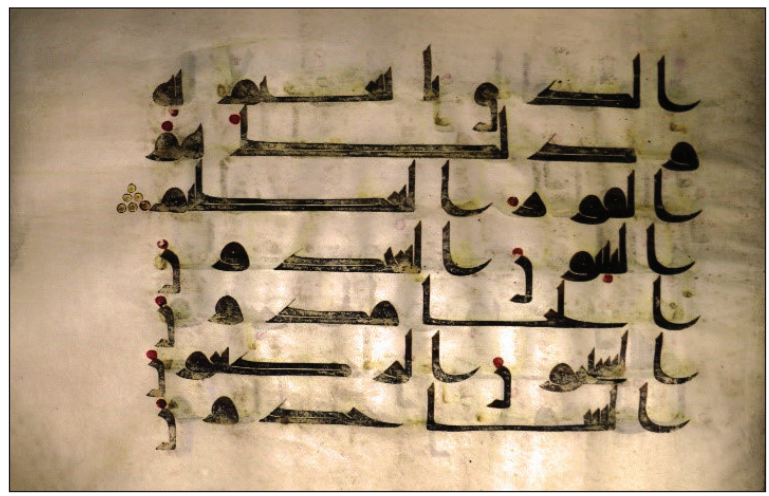

تصویر ۵:
نسخهٔ ۴۲۸۹، برگ ۱۱۵الف

تصویر ۶:
نمونه‌ای از صفحات نسخهٔ ش ۳ در کتابخانهٔ عتبهٔ عباسیه (کربلا)، حاوی آیات سورهٔ نحل

تصویر۷:
نمونه‌ای از صفحات نسخهٔ ش ۳ در کتابخانهٔ عتبهٔ عباسیه (کربلا)، حاوی آیات سورهٔ نحل

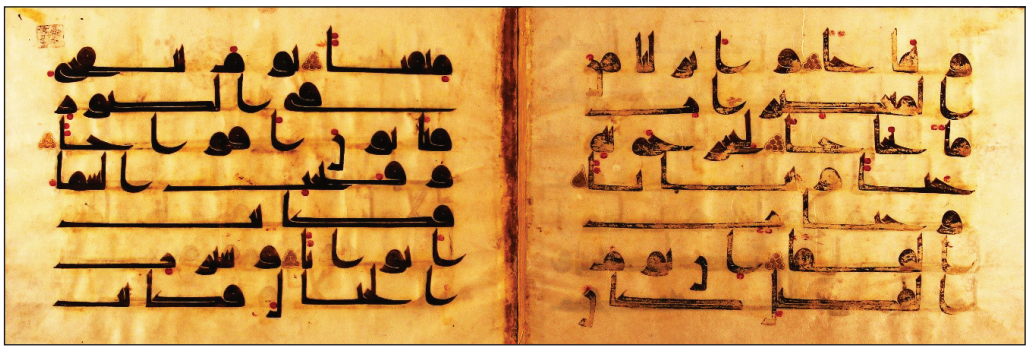

تصویر۸:
نمونه‌ای از صفحات قرآن ش ۲۷ در کتابخانهٔ آستان قدس رضوی، مرتبط با نسخهٔ موزهٔ پارس

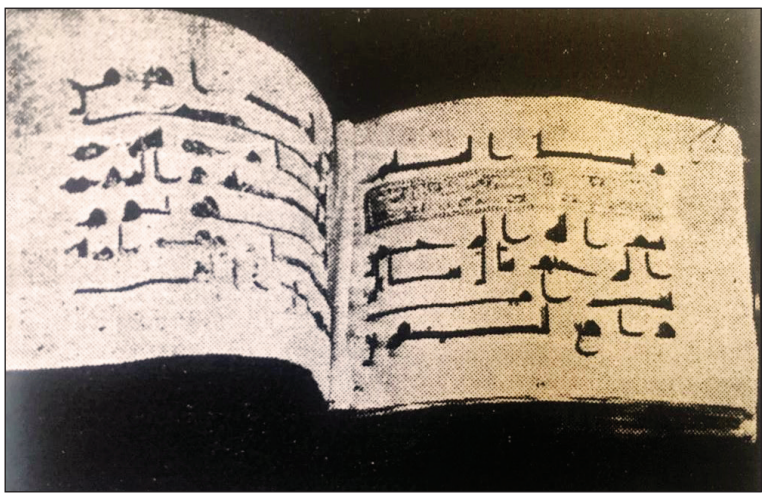

تصویر۱۱:
تصویرقدیمی از یکی از صفحات نسخه موزهٔ پارس

یاس نو ۴ اردیبهشت ۱۳۸۲

سرقت از موزه پارس در شورای امنیت ملی مطرح خواهد شد

چهار روز پس از سرقت موزه پارس شیراز و اعلام رسمی آن به مدیر پاسداران میراث فرهنگی کشور، سرقت یک جلد قرآن نفیس در شورای امنیت ملی مطرح خواهد شد.

در نامه رسمی که ۳۱ فروردین از اداره میراث فرهنگی استان فارس به دفتر مدیر پاسداران میراث فرهنگی کشور ارسال شد، آمده است: «در تاریخ ۸۲/۱/۲۷ بین ساعت ۱۴/۳۰ تا ۱۵ بعد از ظهر، چهار نفر ناشناس با خریدن بلیت وارد موزه پارس شده و با غافلگیر کردن نیروهای انتظامی موزه مذکور و تهدید و رعب و وحشت اقدام به سرقت یک جلد قرآن کریم نمودند.» رحمت‌الله رئوف مدیر پاسداران میراث فرهنگی نیز با اشاره به تصویب آیین‌نامه حفاظت از میراث فرهنگی در شورای امنیت ملی در ۲۸ خرداد سال ۸۱ تأکید کرد که طرح این مسأله در شورای امنیت ملی کشور از نظر قانون امکان پذیر است و این کار حتماً انجام خواهد شد.

یاس نو ۳۰ فروردین ۱۳۸۲

صندوقچه

ردیابی سارقان قرآن خطی موزه پارس

نیروی انتظامی شهر شیراز، در حال چهره‌نگاری سارقان قرآن منسوب به حضرت علی (ع) هستند. به گفته برخی منابع آگاه، سارقان یک جلد قرآن خطی که عصر روز چهارشنبه (۲۷ فروردین) به موزه پارس شیراز دستبرد زدند، بدون پوشاندن چهره اقدام به سرقت کرده بودند.

به گزارش میراث خبر، به نقل از یک منبع آگاه، ردیابی سارقان این دستبرد به موزه پارس با تکمیل چهره‌نگاری سارقان ادامه پیدا خواهد کرد و جزئیات این سرقت نیز به زودی در اختیار رسانه‌ها قرار خواهد گرفت. مسؤولان حراست موزه پارس نیز اعلام کردند که به دلایل مسائل امنیتی و ادامه روند پیگیری قضایی این سرقت، امکان قرار دادن جزئیات نحوه انجام این سرقت در اختیار رسانه‌ها وجود ندارد.

قلی‌نژاد، مدیر میراث فرهنگی استان فارس نیز در این خصوص گفت: «متأسفانه مأموران مسلحی که مسؤولیت حفاظت از موزه را به عهده داشتند نتوانستند در مقابل سارقان عکس‌العمل مناسب نشان دهند. در جریان سرقت، یکی از این مأموران خلع سلاح شده و مأمور دیگر نیز نتوانست واکنشی از خود نشان دهد.»

بر اساس اطلاعات موجود، مشخص شده است سارقان با نقشه قبلی اقدام به سرقت کرده‌اند چرا که از ویترینی که این قرآن نفیس در آن نگهداری می‌شد، تنها همین یک شیء به سرقت رفت و سایر اشیای تاریخی دست‌نخورده بر جا ماندند. دستخط این قرآن نفیس که بر روی پوست آهو نوشته شده، منسوب به حضرت علی (ع) است که در یکی از محوطه‌های تاریخی شیراز کشف شده بود.

تصویر ۹ و ۱۰: دو نمونه از گزارشهای جراید در زمان وقوع سرقت

تصویر ۱۲:
تصویر همان صفحه پس از فروخته شدن به موزهٔ هنر اسلامی، قطر

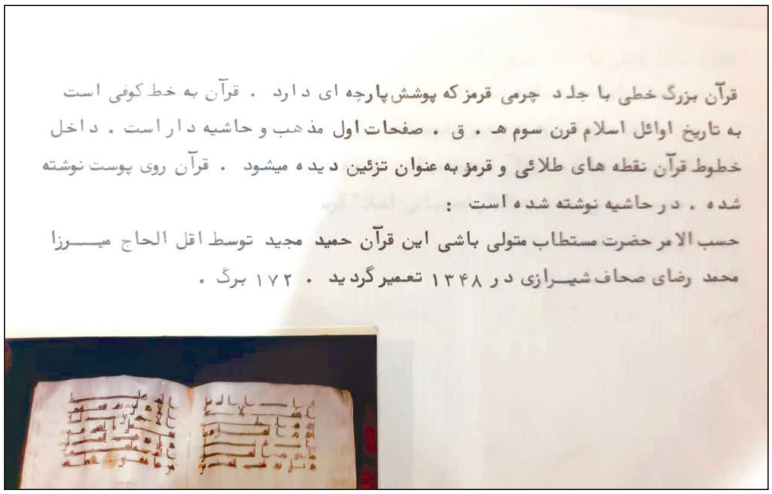

قرآن بزرگ خطی با جلد چرمی قرمز که پوشش پارچه ای دارد . قرآن به خط کوفی است به تاریخ اوائل اسلام قرن سوم هـ . ق . صفحات اول مذهب و حاشیه دار است . داخل خطوط قرآن نقطه های طلائی و قرمز به عنوان تزئین دیده میشود . قرآن روی پوست نوشته شده . در حاشیه نوشته شده است :

حسب الامر حضرت مستطاب متولی باشی این قرآن حمید مجید توسط اقل الحاج میرزا محمد رضای صحاف شیرازی در ۱۳۴۸ تعمیر گردید . ۱۷۲ برگ .

تصویر۱۳:
توضیحات دفترثبت نسخهٔ موزهٔ پارس

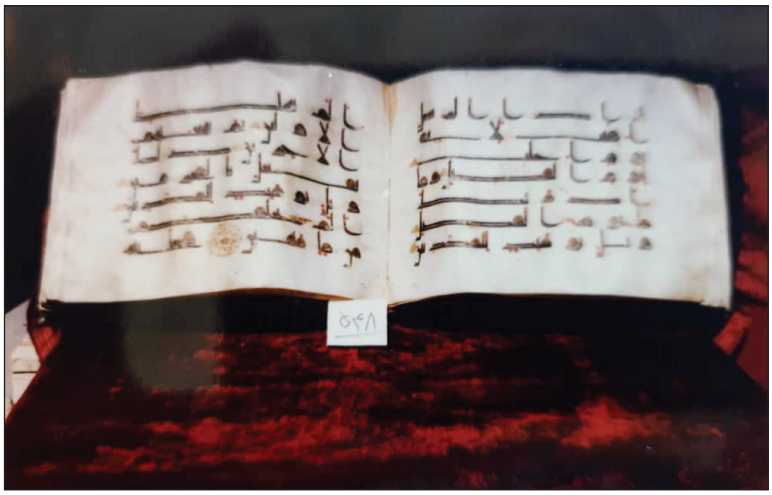

تصویر۱۴:
تصویرنسخهٔ ۵۴۸ در ویترین موزهٔ پارس پیش از سرقت

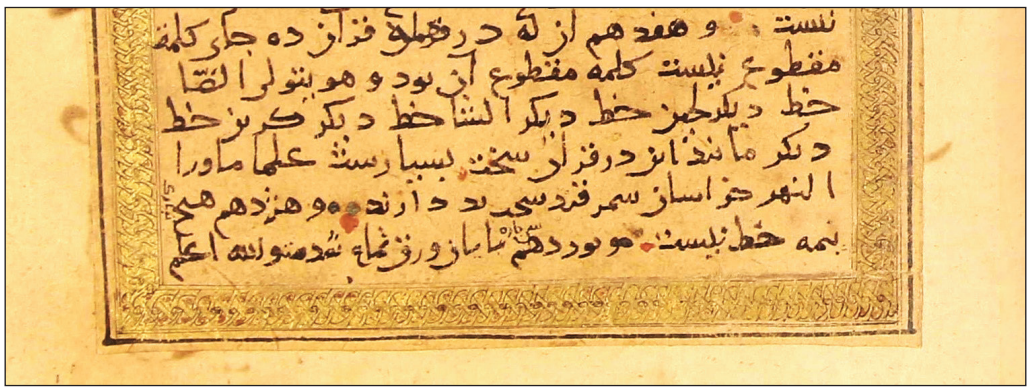

تصویر۱۵:
قواعد کاتب نسخهٔ ۲۲۲۴ آستان قدس رضوی از قرن پنجم هجری که برعدم شکستن کلمات در انتهای سطر تاکید می‌کند

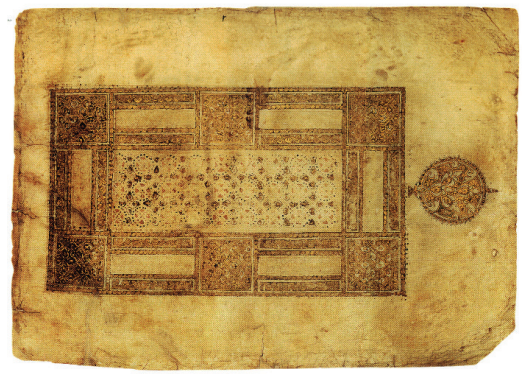

ص ۲ (برگ ۱الف) / ساتبیز (۲۷ آوریل ۲۰۰۵)، کالای ش ۲

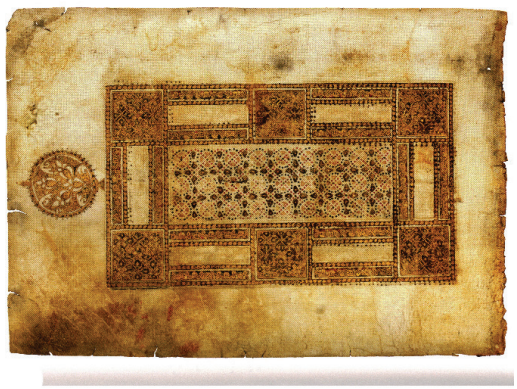

ص ۳ (برگ ۲الف) / ساتبیز (۸ اکتبر ۲۰۰۸)، کالای ش ۶

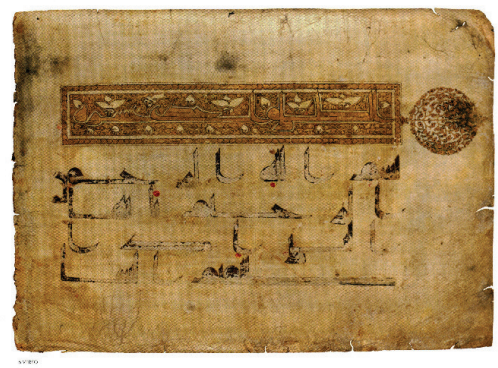

ص ۴ (برگ ۲ب) / ساتبیز (۸ اکتبر ۲۰۰۸)، کالای ش ۶ / طلاق، ۱–۱

ص ۱۴ (برگ ۷ب) / ساتبیز (۲۶ آوریل ۲۰۱۷)، کالای ش ۲۵ / طلاق، ۶–۷

ص ۱۵ (برگ ۸الف) / عتبهٔ حسینیه در کربلا، نسخهٔ ش ۶ / طلاق، ۷–۱۰

ص ۱۶ (برگ ۸ب) / عتبهٔ حسینیه در کربلا، نسخهٔ ش ۶ / طلاق، ۷–۱۰

ص ۲۰ (برگ ۱۰ب) / ساتبیز (۱۰ جون ۲۰۲۰)، کالای ش ۵ / طلاق، ۱۲

ص ۲۹ (برگ ۱۵الف) / کریستیز (۲۸ اکتبر ۲۰۲۰)، کالای ش ۲ / تحریم، ۸-۸

ص ۳۰ (برگ ۱۵ب) / کریستیز (۲۸ اکتبر ۲۰۲۰)، کالای ش ۲ / تحریم، ۸-۸

ص ۳۱ (برگ ۱۶الف) / کریستیز (۲۸ اکتبر ۲۰۲۰)، کالای ش ۲ / تحریم، ۸-۹

ص ۳۲ (برگ ۱۶ب) / کریستیز (۲۸ اکتبر ۲۰۲۰)، کالای ش ۲ / تحریم، ۸-۹

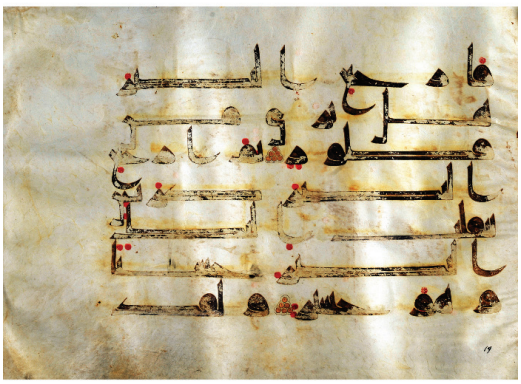

ص ۳۹ (برگ ۲۰الف) / بُنهامز (۲ اکتبر ۲۰۱۲)، کالای ش ۱ / ساتبیز (۱۹ اکتبر ۲۰۱۶)، کالای ش ۱۵۲ / مُلک، ۳-۶

ص ۴۰ (برگ ۲۰ب) / بُنهامز (۲ اکتبر ۲۰۱۲)، کالای ش ۱ / ساتبیز (۱۹ اکتبر ۲۰۱۶)، کالای ش ۱۵۲ / مُلک، ۳-۶

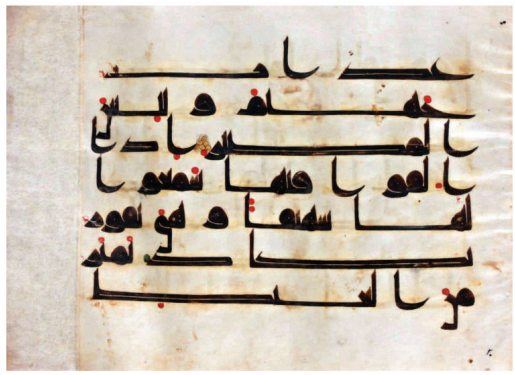

ص ۴۱ (برگ ۲۱الف) / حراج بواژیرار (پاریس، ۷ دسامبر ۲۰۱۲)، کالای ش ۱۰۵ / مُلک، ۶-۹

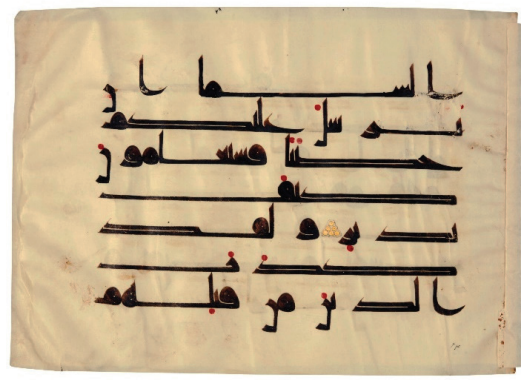

ص ۴۹ (برگ ۲۵الف) / ساتبیز (۲۰ آوریل ۲۰۱۶)، کالای ش ۲ / مُلک، ۱۷-۱۹

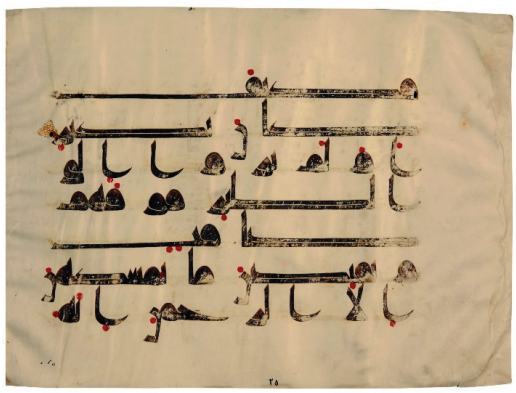

ص ۵۰ (برگ ۲۵ب) / ساتبیز (۲۰ آوریل ۲۰۱۶)، کالای ش ۲ / مُلک، ۱۷-۱۹

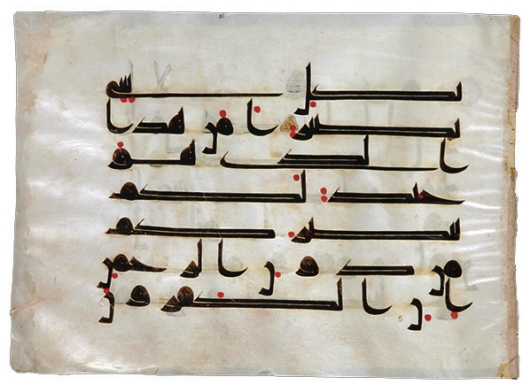

ص ۵۱ (برگ ۲۶الف) / حراج تژان (۲۴ می ۲۰۱۲)، کالای ش ۲۵۶ / ۲۸ مین نمایشگاه کتب نادر (پاریس، ۲۲-۲۴ آوریل ۲۰۱۶) / مُلک، ۱۹-۲۱

ص ۵۴ (برگ ۲۷ب) / کریستیز (۲۶ آوریل ۲۰۱۲)، کالای ش ۷۷ / مُلک، ۲۵-۲۸

ص ۷۱و۷۴ (برگ ۳۶الف و ۳۷ب) / ساتبیز (۲۴ آوریل ۲۰۱۳)، کالای ش ۳ / موزهٔ لوور (ابوظبی)، شمارهٔ LAD 2014.025/ قلم، ۴۱-۴۸

ص ۷۲-۷۳ (برگ ۳۶ب و ۳۷الف) / ساتبیز (۲۴ آوریل ۲۰۱۳)، کالای ش ۳ / موزهٔ لوور (ابوظبی)، شمارهٔ LAD 2014.025/ قلم، ۴۱-۴۸

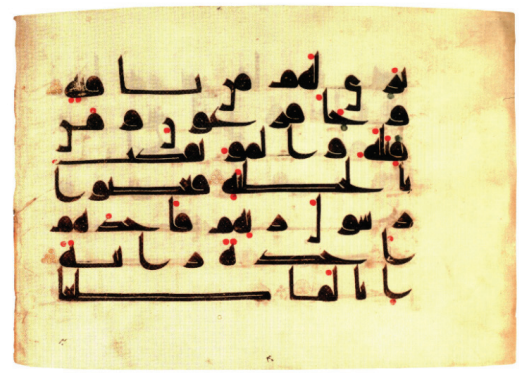

ص ۸۰ (برگ ۴۰ب) / ساتبیز (لندن، ۹ آوریل ۲۰۰۸)، کالای ش ۱۵ / حاقة، ۶-۱۱

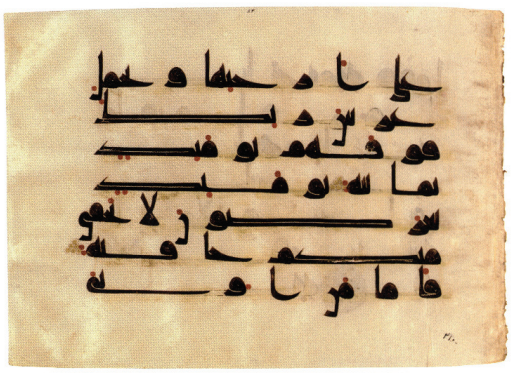

ص ۸۳ (برگ ۴۲الف) / ساتبیز (لندن، ۱۳ اکتبر ۲۰۰۴)، کالای ش ۱) / نمایشگاه اوراق قرآنی در موزهٔ هنر اسلامی (برلین) / حاقة، ۱۷-۲۱

ص ۸۹ (برگ ۴۵الف) / کریستیز (۱۰ اکتبر ۲۰۱۴)، کالای ش ۲۴۶ / حاقة، ۴۰–۴۸

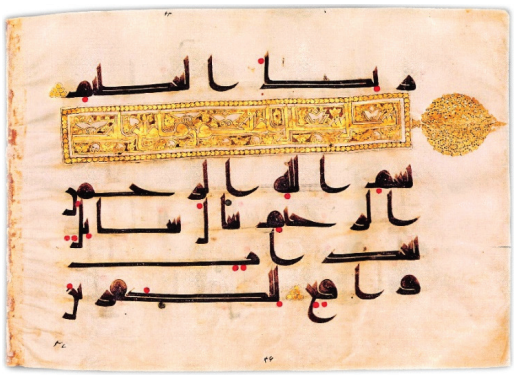

ص ۹۲ (برگ ۴۶ب) موزهٔ هنر اسلامی (دوحة، قطر): برگه ش 705.2004/ حاقة، ۴۹–۵۲ و معارج، ۱–۲

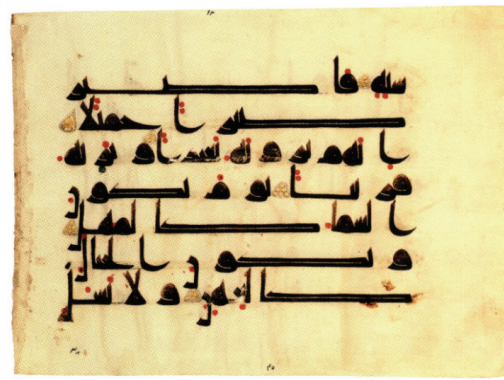

ص ۹۴ (برگ ۴۷ب) / ساتبیز (۱۸ آوریل ۲۰۰۷)، کالای ش ۳ / معارج، ۲–۱۰

ص ۹۶ (برگ ۴۸ب) /موزهٔ هنر دانشگاه میدلبری، نسخهٔ ش 2006.070 / معارج، ۱۰–۱۸

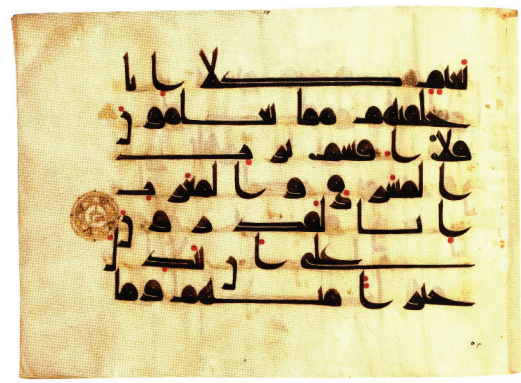

ص ۱۰۳ (برگ ۵۲الف) / کریستیز (۲۷ آوریل ۲۰۰۴)، کالای ش ۱۴ / معارج، ۳۸–۴۱

ص ۱۰۶ (برگ ۵۳ب) / کریستیز (۲۷ آوریل ۲۰۰۴)، کالای ش ۱۴ / نوح: ۱–۱

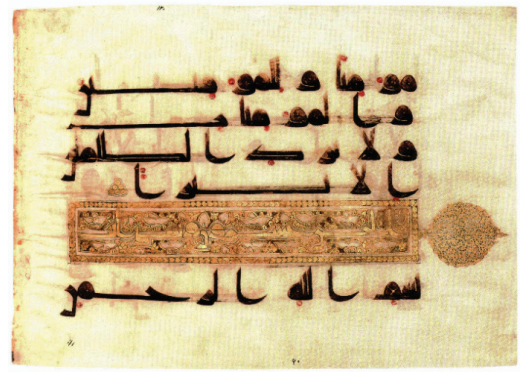

ص ۱۲۰ (برگ ۶۰ب) / ساتبیز (۲۴ اکتبر ۲۰۰۷) / کالای شماره ۴ / نوح، ۲۸ و جنّ، ۱-۲

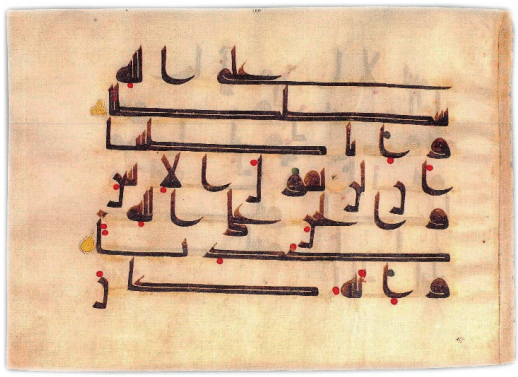

ص ۱۲۳ (برگ ۶۲الف) / / موزۀ هنر اسلامی (دوحة، قطر) / برگۀ 3.2006/ جنّ، ۱۱-۱۳

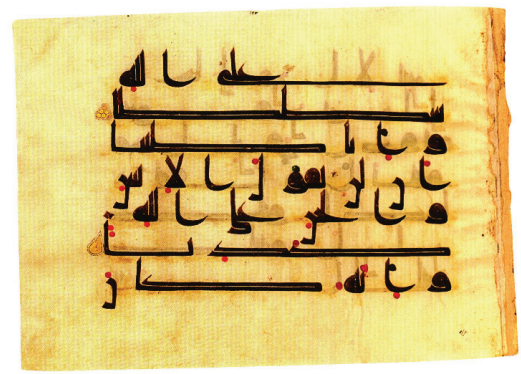

ص ۱۲۳ (برگ ۶۲الف) / ساتبیز (لندن، ۱۱ اکتبر ۲۰۰۶)، کالای ش ۱ / جنّ، ۴-۷

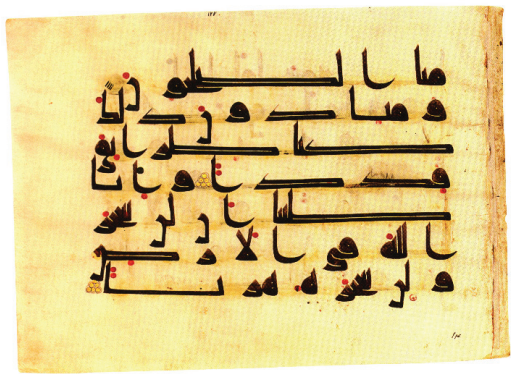

ص ۱۲۷ (برگ ۶۴الف) / ساتبیز (لندن، ۱۱ اکتبر ۲۰۰۶)، کالای ش ۲ / جنّ، ۱۱-۱۳

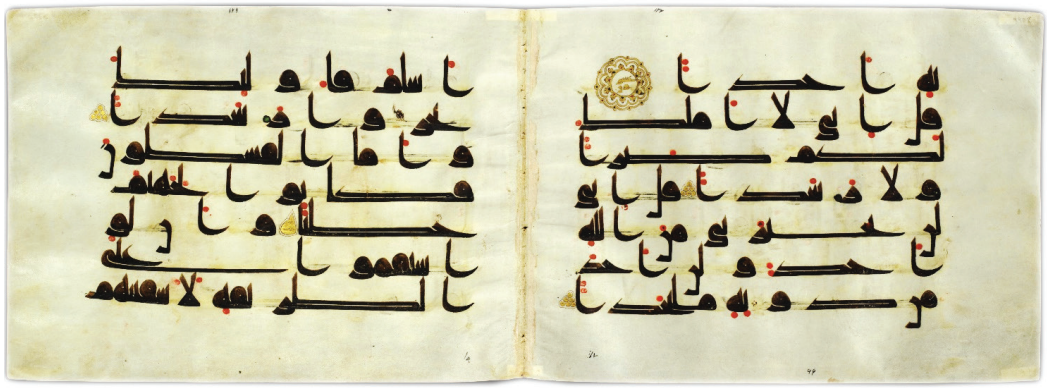

ص ۱۲۹تا ۱۳۲ (برگه‌های ۶۵ و ۶۶) / موزۀ متروپلیتن (نیویورک)، دو برگ به شمارۀ 2004.268/ جنّ، ۱۴-۱۶ و ۲۰-۲۲

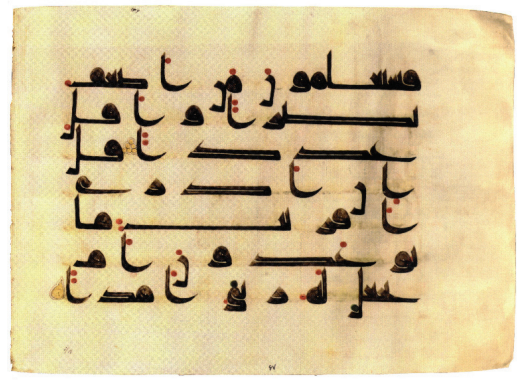

ص ۱۳۴ (برگ ۶۷ب) / ساتبیز (۲۸ آوریل ۲۰۰۴)، کالای ش ۴ / جنّ، ۲۳-۲۴

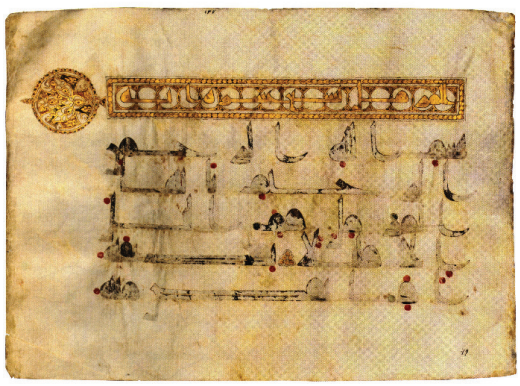

ص ۱۳۷ (برگ ۶۹الف) / ساتبیز (۲۸ آوریل ۲۰۰۴)، کالای ش ۵ / مزّمّل، ۱-۷

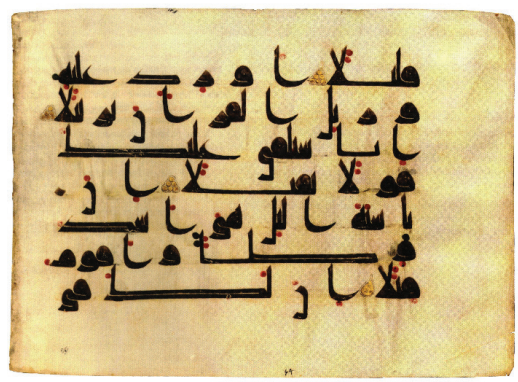

ص ۱۳۸ (برگ ۶۹ب) / ساتبیز (۲۸ آوریل ۲۰۰۴)، کالای ش ۵ / مزّمّل، ۱-۷

ص ۱۴۸ (برگ ۷۴ب) / کریستیز (۲۶ آوریل ۲۰۰۵)، کالای ش ۱۴ / مزّمّل، ۲۰ و آغاز مدّثّر

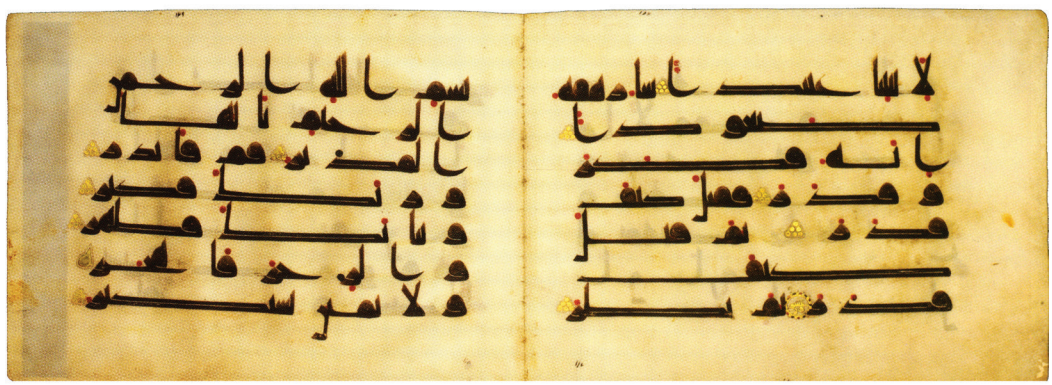

صفحات ۱۴۹-۱۵۲ (برگ‌های ۷۵ و ۷۶) / ساتبیز (۶ آوریل ۲۰۱۱)، کالای ۱۶۹ / مدّثّر، ۱-۲۱

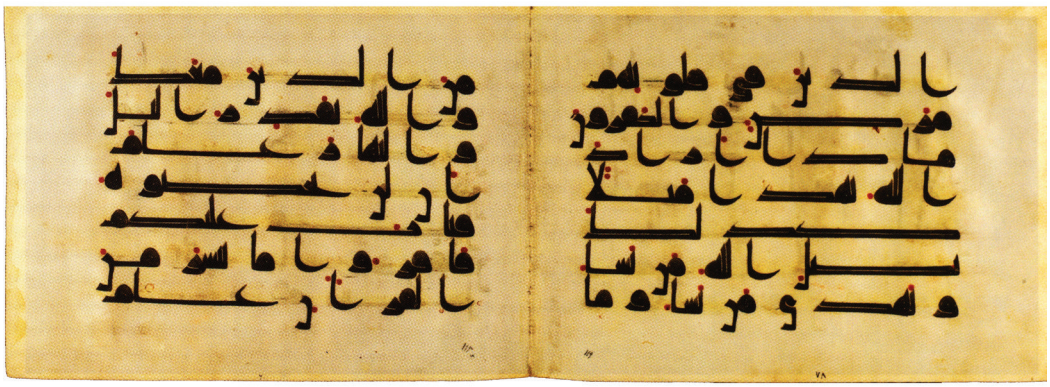

صفحات ۱۴۳-۱۴۴ و ۱۵۵-۱۵۶ (برگ‌های ۷۲ و ۷۸) / ساتبیز (۶ آوریل ۲۰۱۱)، کالای ۱۶۸ / مزّمّل، ۲۰ و مدّثّر، ۳۱

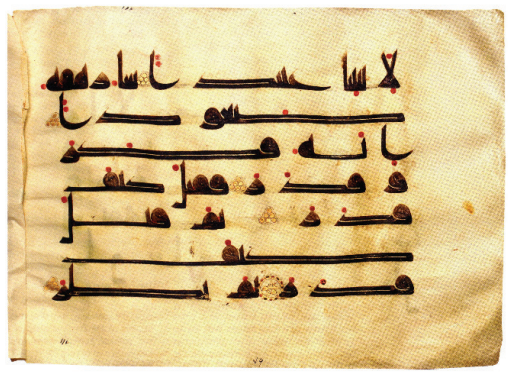

ص ۱۵۲ (برگ ۷۶ب) / کریستیز (۲۶ آوریل ۲۰۰۵)، کالای ش ۱۴ / مدّثّر، ۱۶-۲۱

ص ۱۵۴ (برگ ۷۷ب) / موزهٔ دانشگاه بریتیش کلمبیا، برگ ش 1/2988 / مدّثّر، ۲۱-۳۱

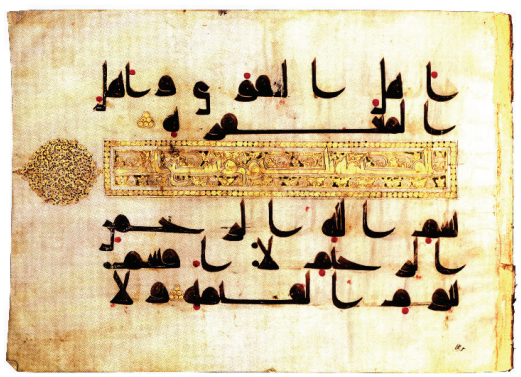

ص ۱۶۱ (برگ ۸۱الف) / کریستیز (لندن، ۶ اکتبر ۲۰۱۱)، کالای ش ۱ / مدّثّر، ۵۶ و قیامة، ۱-۶

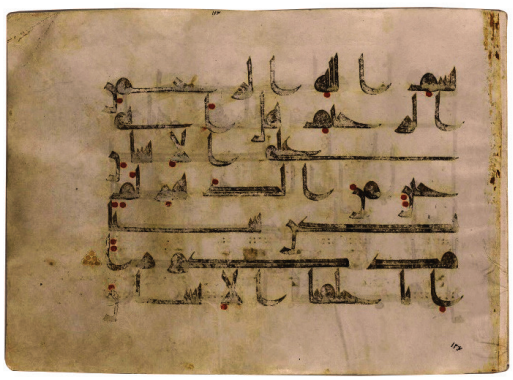

ص ۱۷۳ (برگ ۸۷الف) / ساتبیز (لندن، ۶ اکتبر ۲۰۱۰)، کالای ش ۴ / انسان، ۱-۴

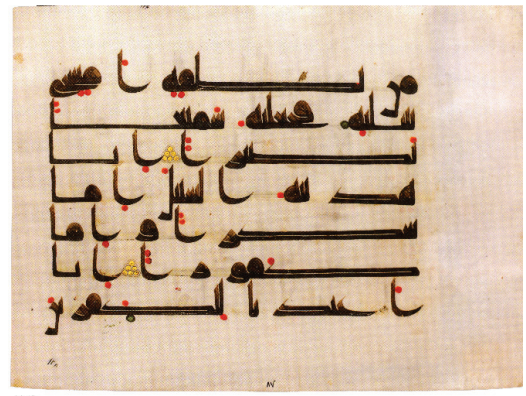

ص ۱۷۴ (برگ ۸۷ب) / ساتبیز (لندن، ۶ اکتبر ۲۰۱۰)، کالای ش ۴ / انسان، ۱-۴

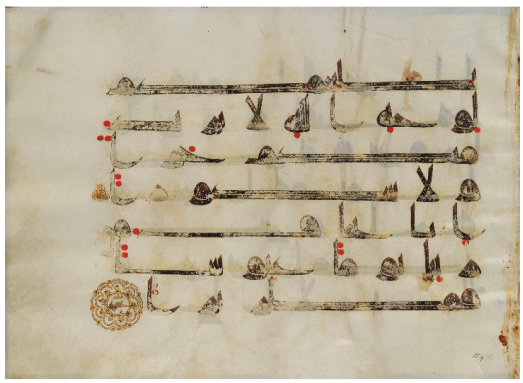

ص ۱۷۷ (برگ ۸۹الف) / بُنهامز (۲۴ آوریل ۲۰۱۲)، کالای ش ۱ / انسان، ۹-۱۳

ص ۱۷۸ (برگ ۸۹ب) / بُنهامز (۲۴ آوریل ۲۰۱۲)، کالای ش ۱ / انسان، ۹-۱۳

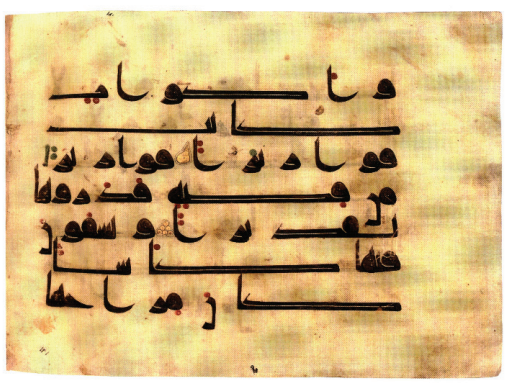

ص ۱۸۰ (برگ ۹۰ب) / کریستیز (لندن، ۱۳ آوریل ۲۰۱۰)، کالای ش ۲ / انسان، ۱۳-۲۱

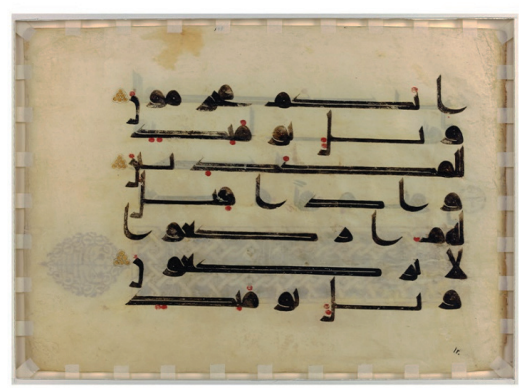

ص ۱۹۹ (برگ ۱۰۰الف) / موزهٔ لوور (ابوظبی)، شمارهٔ LAD2014.026/ مرسلات، ۴۶-۵۰

ص ۲۰۰ (برگ ۱۰۰ب) / موزهٔ لوور (ابوظبی)، شمارهٔ LAD2014.026/ مرسلات، ۴۶-۵۰

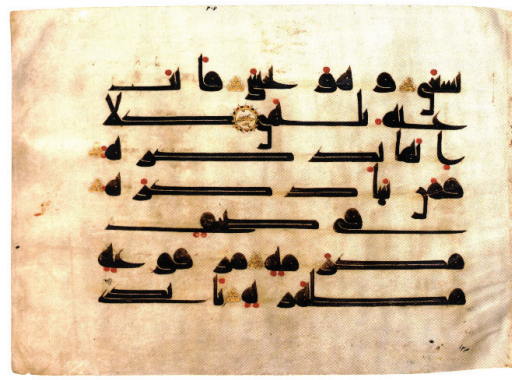

ص ۲۰۷ (برگ ۱۰۴الف) / ساتبیز (۱ آوریل ۲۰۰۹)، کالای ش ۲ / عبس، ۸–۲۱

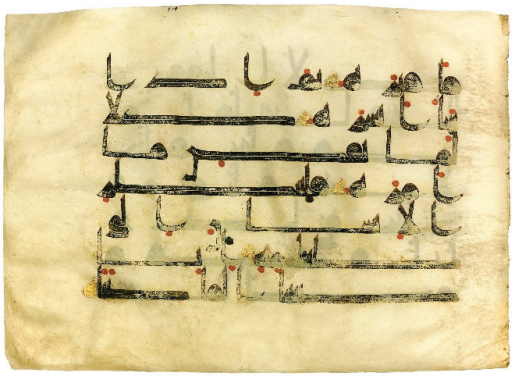

ص ۲۰۹ (برگ ۱۰۵الف) / ساتبیز (۵ اکتبر ۲۰۱۱)، کالای ش ۵۴ / عبس: ۲۱–۳۱

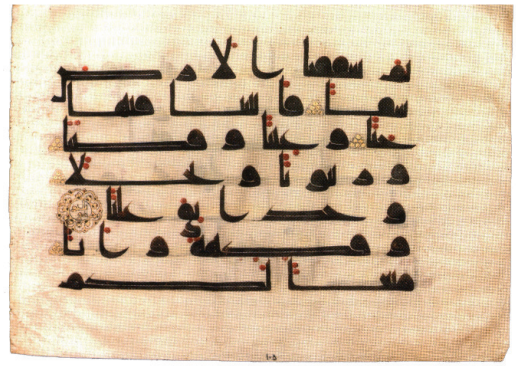

ص ۲۱۰ (برگ ۱۰۵ب) / ساتبیز (۵ اکتبر ۲۰۱۱)، کالای ش ۵۴ / عبس: ۲۱–۳۱

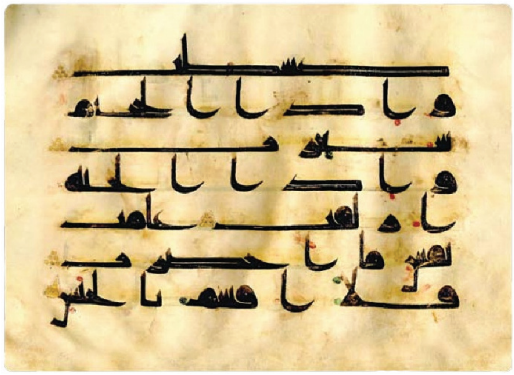

ص ۲۱۵ (برگ ۱۰۸الف) / مجموعهٔ شخصی دکتر محفوظی (تهران)، برگ شمارهٔ ۳۲۴ / تکویر، ۷–۱۵

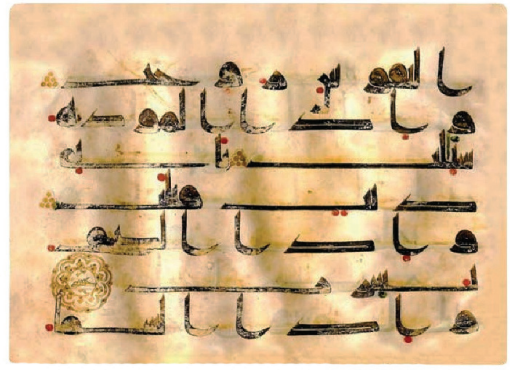

ص ۲۱۶ (برگ ۱۰۸ب) / مجموعهٔ شخصی دکتر محفوظی (تهران)، برگ شمارهٔ ۳۲۴ / تکویر، ۷–۱۵

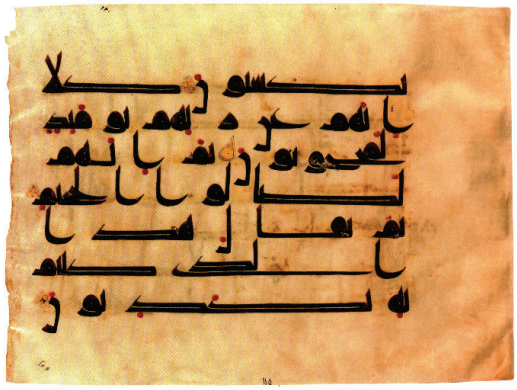

ص ۲۳۰ (برگ ۱۱۵ب) / کریستیز (۶ اکتبر ۲۰۱۱)، کالای ش ۲ / مطفّفین، ۱۲–۱۷

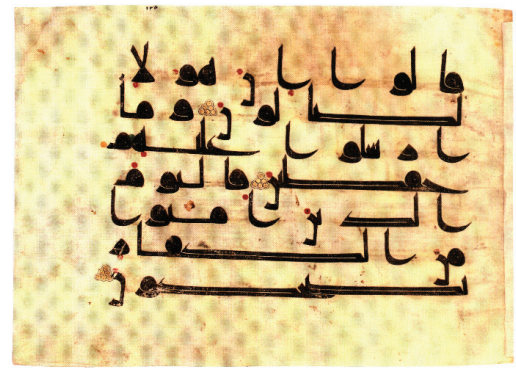

ص ۲۳۵ (برگ ۱۱۸الف) / ساتبیز (۸ اکتبر ۲۰۱۴)، کالای ش ۶ / کریستیز (۱۳ آوریل ۲۰۱۰)، کالای ش ۱ / مطفّفین، ۳۲-۳۶ و انشقاق، ۱

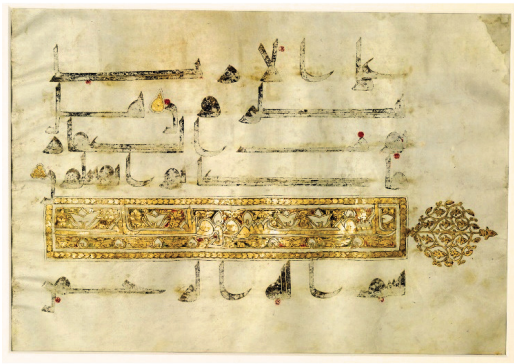

ص ۲۳۶ (برگ ب) / ساتبیز (۸ اکتبر ۲۰۱۴)، کالای ش ۶ / کریستیز (۱۳ آوریل ۲۰۱۰)، کالای ش ۱ / مطفّفین، ۳۲-۳۶ و انشقاق، ۱

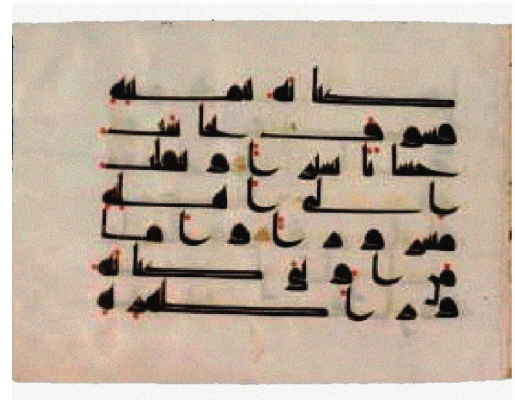

ص ۲۳۹ (برگ ۱۲۰الف) / نمایشگاه اسلام و خوشنویسی (پاریس، ۱۱-۱۲ سپتامبر ۲۰۱۲)، ش ۳ / موزهٔ لوور (پاریس)، نسخهٔ ش MAO 2250 / انشقاق، ۷-۱۲

ص ۲۴۰ (برگ ۱۲۰ب) / نمایشگاه اسلام و خوشنویسی (پاریس، ۱۱-۱۲ سپتامبر ۲۰۱۲)، ش ۳ / موزهٔ لوور (پاریس)، نسخهٔ ش MAO 2250 / انشقاق، ۷-۱۲

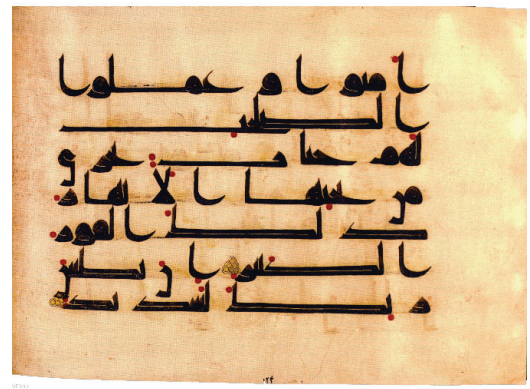

ص ۲۴۸ (برگ ۱۲۴ب) / ساتبیز (۱۴ آوریل ۲۰۱۰)، کالای ش ۵ / بروج، آیات ۱۰-۱۲

ص ۲۴۹ (برگ ۱۲۵الف) / نمایشگاه اسلام و خوشنویسی (پاریس، ۱۱-۱۲ سپتامبر ۲۰۱۲)، ش ۳ / موزهٔ لوور (پاریس)، نسخهٔ ش MAO 2250 / بروج، ۱۳-۲۲

ص ۲۷۳-۲۷۴ (برگ ۱۳۷الف و ب) / ساتبیز(۲۵ آوریل ۲۰۱۲)، کالای ش ۴۰۲ / کریستیز(۴ اکتبر ۲۰۱۲)، کالای ش ۶ / فجر، ۲۳-۲۹

ص ۲۷۵ (برگ ۱۳۸الف) / موزهٔ هنرهای زیبا (هیوستون، تگزاس)، برگ ش 402/2011/ فجر، ۲۹-۳۰ و بلد، ۱-۷

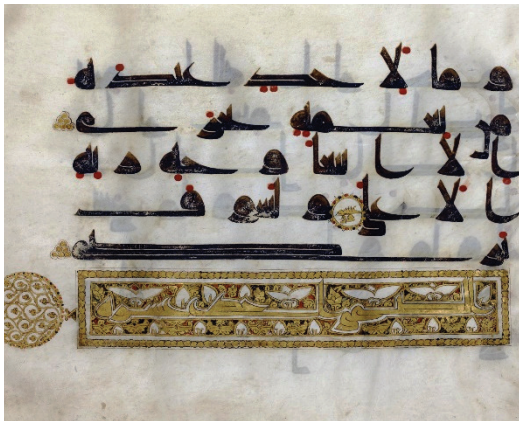

ص ۲۸۹ (برگ ۱۴۵الف) / ساتبیز(۱۹ مارس ۲۰۰۹)، کالای ش ۳۰۳ / لیل، ۱۹-۲۱ و ضحی، ۱-۴

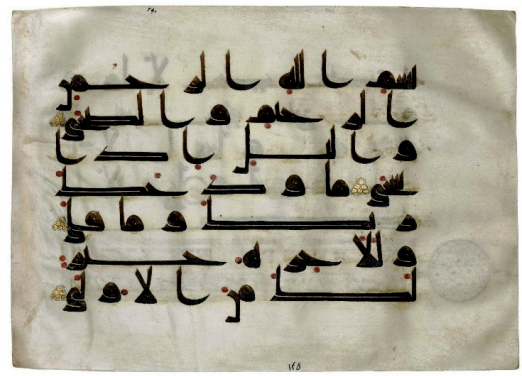

ص ۲۹۰ (برگ ۱۴۵ب) / ساتبیز(۱۹ مارس ۲۰۰۹)، کالای ش ۳۰۳ / لیل، ۱۹-۲۱ و ضحی، ۱-۴

ص ۲۹۷ (برگ ۱۴۹الف) / هیئت میراث ملی، سنگاپور، ش 01597/2009/ تین، ۶-۸

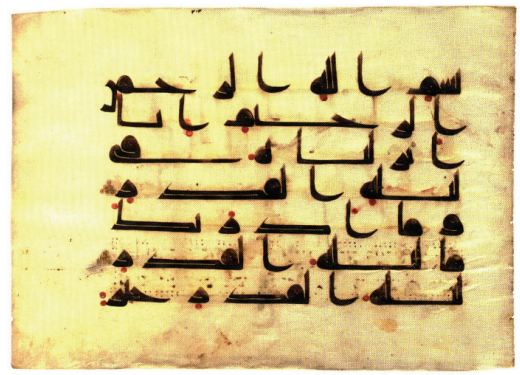

ص ۳۰۳ (برگ ۱۵۲الف) / کریستیز (۸ آوریل ۲۰۰۸)، کالای ش ۱۸ / سورهٔ قدر، ۱–۵

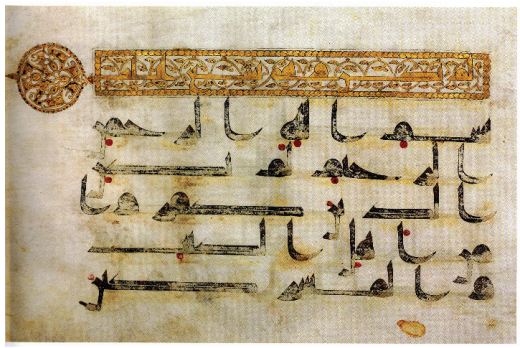

ص ۳۰۵ (برگ ۱۵۳الف) / کریستیز (۲۶ آوریل ۲۰۱۲)، کالای ش ۷۸ / سورهٔ بینة، ۱–۴

ص ۳۱۵ (برگ ۱۵۸الف) / کریستیز (۲۸ اکتبر ۲۰۲۰)، کالای ش ۱ / عادیات، ۷–۱۱ و قارعة، ۱–۳

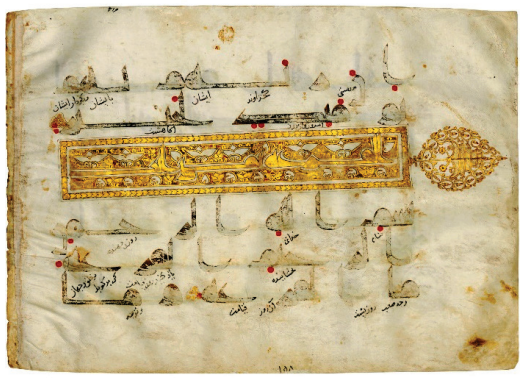

ص ۳۱۶ (برگ ۱۵۸ب) / کریستیز (۲۸ اکتبر ۲۰۲۰)، کالای ش ۱ / عادیات، ۷–۱۱ و قارعة، ۱–۳

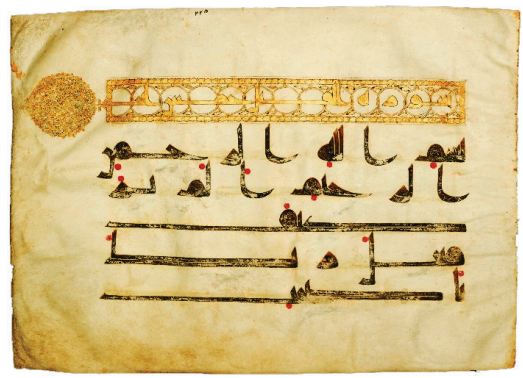

ص ۳۲۵ (برگ ۱۶۳الف) / ساتبیز (۳ اکتبر ۲۰۱۲)، کالای ش ۳ / فیل، ۱–۵

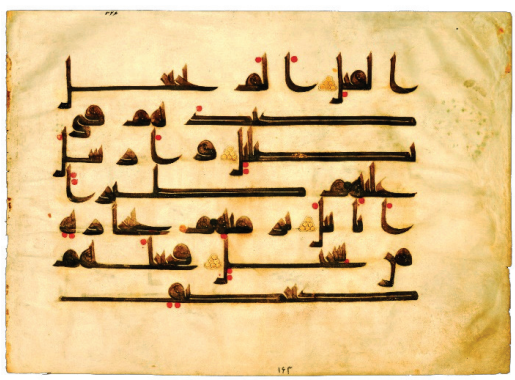

ص ۳۲۶ (برگ ۱۶۳ب) / ساتبیز (۳ اکتبر ۲۰۱۲)، کالای ش ۳ / فیل، ۱–۵

ص ۳۳۳ (برگ ۱۶۷الف) / کریستیز (۶ اکتبر ۲۰۱۱)، کالای ش ۳ / کافرون، ۳ تا نصر، ۱

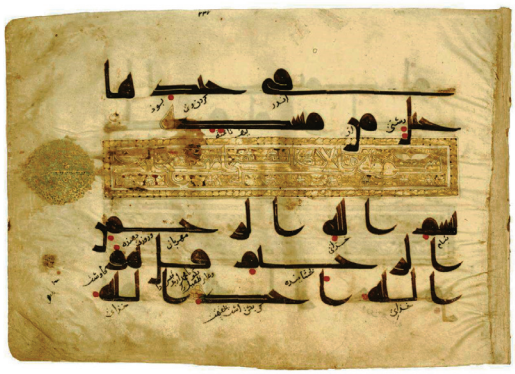

ص ۳۳۷ (برگ ۱۶۹الف) / ساتبیز (۹ آوریل ۲۰۰۸)، کالای ش ۱۳ / سورۀ مسد، ۵ وسورۀ اخلاص، سورۀ فلق، بسملة

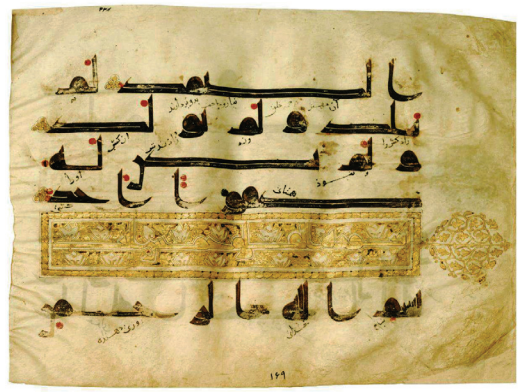

ص ۳۳۸ (برگ ۱۶۹ب) / ساتبیز (۹ آوریل ۲۰۰۸)، کالای ش ۱۳ / سورۀ مسد، ۵ وسورۀ اخلاص، سورۀ فلق، بسملة

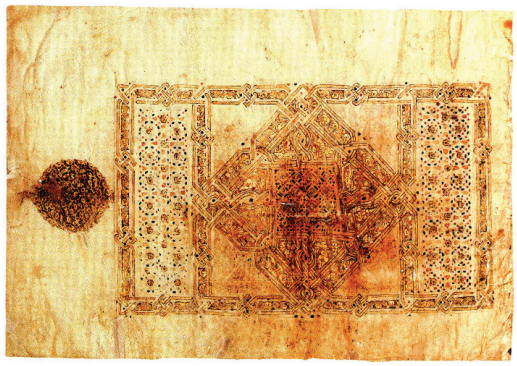

ص ۳۴۱ (برگ ۱۷۱الف) / ساتبیز (۹ آوریل ۲۰۰۸)، کالای ش ۱۲

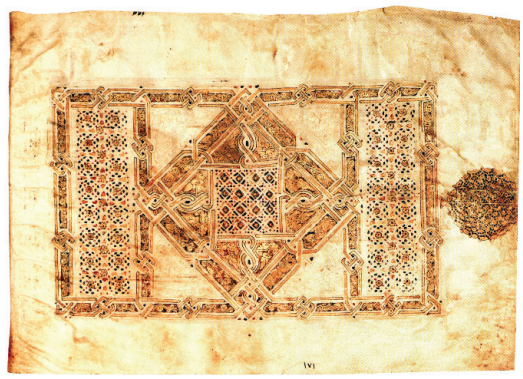

ص ۳۴۲ (برگ ۱۷۱ب) / ساتبیز (۹ آوریل ۲۰۰۸)، کالای ش ۱۲ / دو برگ مُذَهَّب پایانی، همراه با رقم الحاقی «علی بن ابی طالب»

FIGURE 1 Kūfic Qur'ān (68:1–2), the script and the illumination of which are ascribed to the Imām ʿAlī. MS Tehran, National Museum of Iran 4293

FIGURE 2 Colophon with ascription to the Imām ʿAlī for both script and illumination, and date 7 AH (628–629 CE). MS Tehran, National Museum of Iran 4293, end

FIGURE 3 Kūfic Qur'ān 16:128 (lines 1–4), with the spurious colophon mentioning ʿAlī b. Abī Ṭālib (line 5). MS Tehran, National Museum of Iran 4317, end

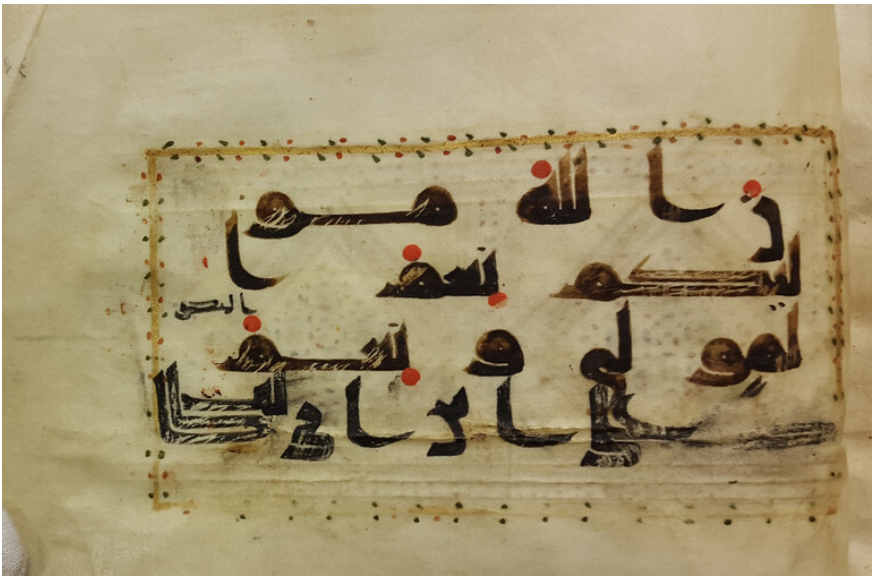

FIGURE 4 Kūfic Qur'ān 8:40 (lines 1–3), with the spurious colophon mentioning ʿAlī b. Abī Ṭālib (line 4). MS Tehran, National Museum of Iran 4248, end

FIGURE 5 Kūfic Qur'ān (22:78–23:12), ascribed to the Imām ʿAlī b. Abī Ṭālib. MS Najaf, Imām ʿAlī Shrine No. 1, p. 345

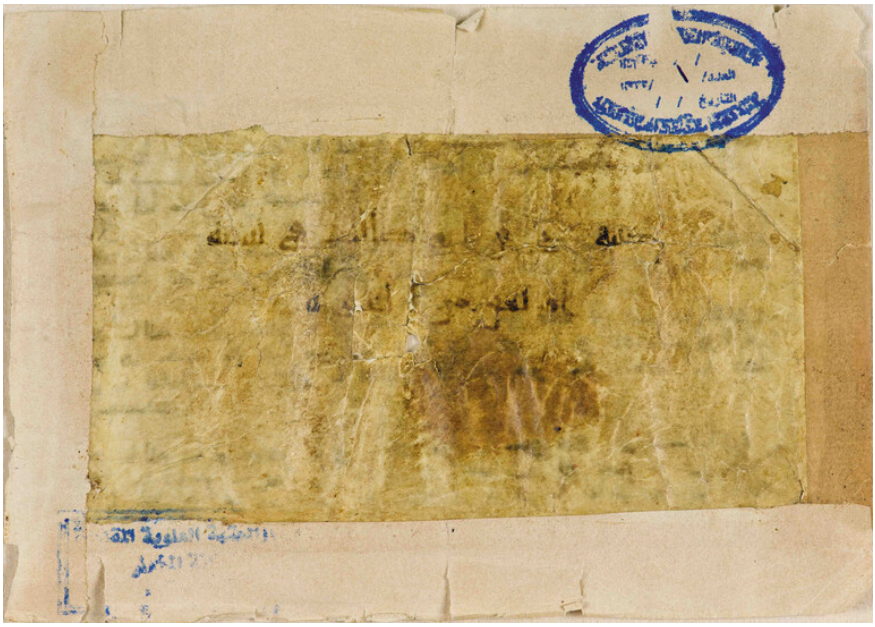

FIGURE 6 Spurious colophon ascribed to Imām ʿAlī b. Abī Ṭālib, with date 40AH (660–661CE), as added to MS Najaf, Imām ʿAlī Shrine No. 1

FIGURE 7 Kūfic Qur'ān (2:266). Script ascribed 'by experts' to Imām Sajjād or Imām 'Alī. MS Tehran, Golestan Palace Museum 1045

FIGURE 8 Modern cover illumination of a Qur'ān ascribed to Imām 'Alī' b. Abī Ṭālib. MS Rampur, Raza Library, No. 1

FIGURE 9 Kūfic Qur'ān (38:8–12), according to the note in the margin written by the Imām Ja'far al-Ṣādiq, with mention of the value ("one hundred rupia"). MS Oxford, Bodleian Library, Fraser 48

FIGURE 10 Kūfic Qur'ān (4:35–36), according to the note in the margin written by the Prince of the Believers = the Imām 'Alī b. Abī Ṭālib. MS Oxford, Bodleian Library, Arab.f.3

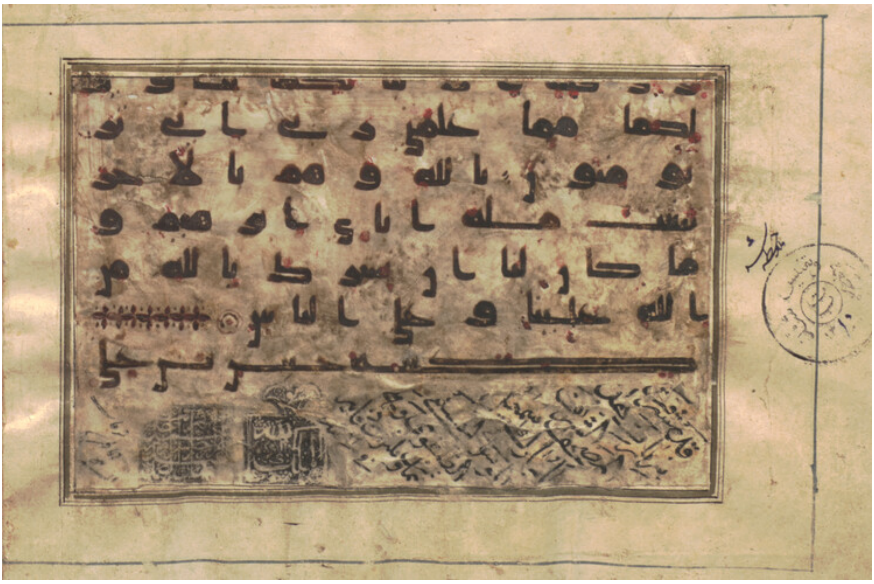

FIGURE 11 Kūfic Qur'ān (12:38 [text lacunous], lines 1–6). Line 7 mentions that the text was written by the Imām Ḥasan b. ʿAlī. At the bottom is a note ascribed to Shāh Ismāʿīl. MS Tehran, Malek Museum and Library, No. 10

FIGURE 12 Kūfic Qur'ān (24:62–64, lines 1–12). According to line 13 copied by the Imām ʿAlī b. Mūsā = the Imām Riḍā. At the bottom is a note ascribed to Shāh Ismāʿīl. MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library 1586

FIGURE 13 Right: spurious colophon of ʿAlī b. Abī Ṭālib and dated Ramaḍān 29AH (650CE). Left: Acquisition note dated Saturday 1 Muḥarram 700 (1301) in which the spurious ascription is also mentioned. MS Istanbul, Topkapi Museum A 2 (end)

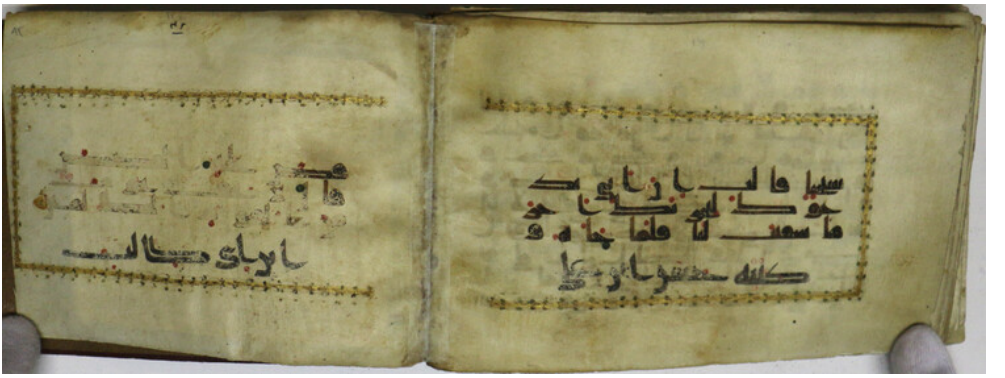

FIGURE 14 Kūfic Qurʾān (28:25) with spurious colophon of the Imām Ḥasan Ibn ʿAlī Ibn Abī Ṭālib. MS Tehran, National Museum 4247

FIGURE 15 Kūfic Qur'ān (25:20). The paste-on tells the ascription to the Imām 'Alī b. Abī Ṭālib. MS Istanbul, Topkapi Palace Museum R 11

FIGURE 16 Certificate, telling that 'this Qur'ān' was written by the Imām ʿAlī b. Abī Ṭālib. MS Istanbul, Topkapi Palace Museum YY 754

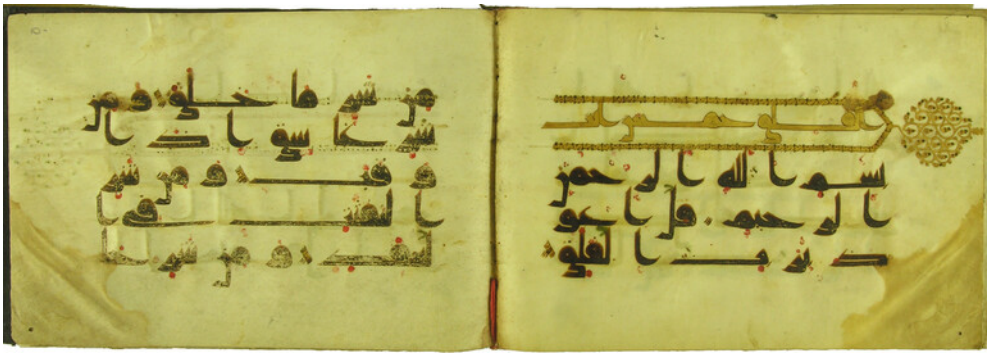

FIGURE 17 Kūfic Qur'ān (113:1–5), spuriously ascribed to the Imām ʿAlī b. Abī Ṭālib. MS Istanbul, Topkapi Palace Museum YY 745

FIGURE 18 Spurious colophon in a Kūfic Qur'ān by "Alī Abī Ṭālib'. MS Istanbul, Topkapi Palace Museum YY 745

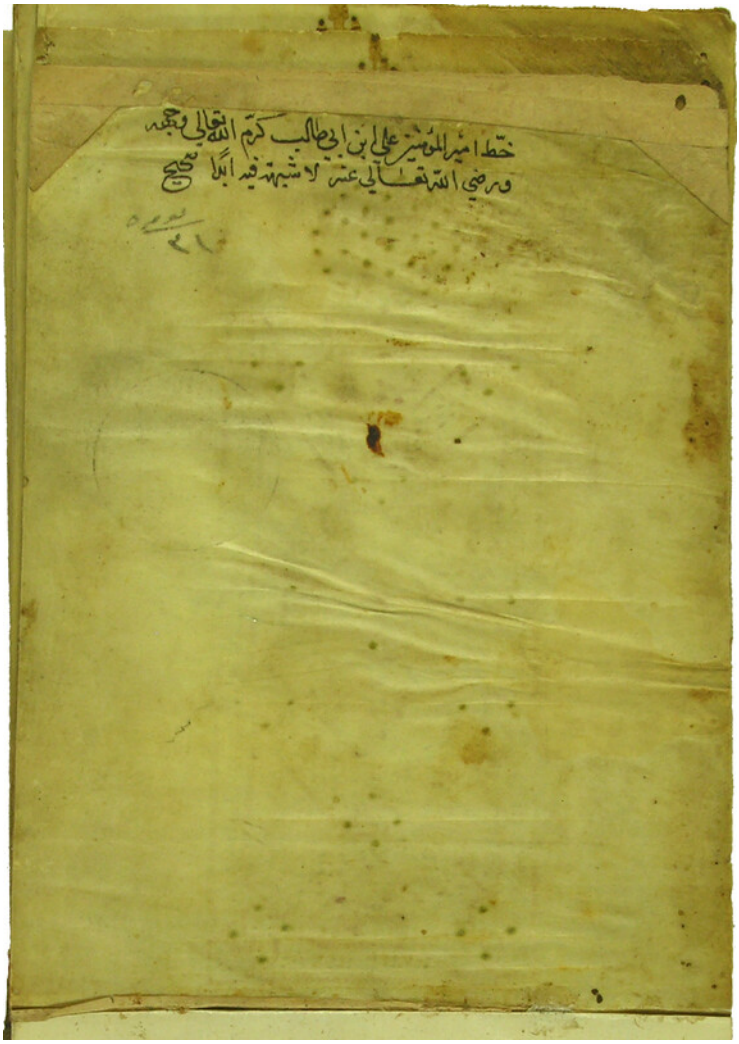

FIGURE 19 Spurious ascription in a Kūfic Qur'ān to the Imām ʿAlī b. Abī Ṭālib. MS Istanbul, Topkapi Palace Museum YY 745

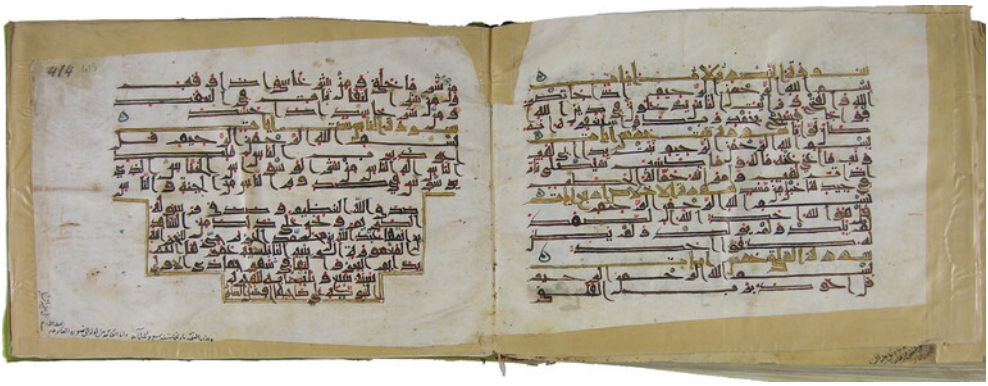

FIGURE 20 Kūfic Qur'ān (110:1–114:6) followed by the *taṣdīq* and a 'colophon' mentioning ʿAbdallāh b. Muḥammad al-Khazrajī as the scribe with the date Jumādā I 307 (919 CE). The note in small script at the bottom says that part of the volume (from the beginning to *sūra* 101) is in the hand of the Imām ʿAlī b. Abī Ṭālib. MS Istanbul, Topkapi Palace Museum EH 2, ff. 413v–414r

FIGURE 21 Kūfic Qur'ān (109–112) completed in a much later hand (113–114). The later colophon (right) says that the text is in the hand of the Imām Jaʿfar al-Ṣādiq. MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library No. 17, pp. 555–556

FIGURE 22 *Waqfiyya* (at the right) in the name of Shāh ʿAbbās, dated 1008 (1599–1600) preceding the beginning of a Qurʾānic volume, saying that the assumed scribe is the Imām Jaʿfar al-Ṣādiq. MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library, No. 17

FIGURE 23 Kūfic Qurʾān (1:1–2:13) ascribed to the Imām Ḥusayn b. ʿAlī. MS Istanbul, Topkapi Palace Museum R 38, ff. 3b–4a

FIGURE 24 Maghribī Qur'ān (37:179–182), ascribed to the Imām Riḍā. MS Paris, Bibliothèque nationale de France, Smith-Lesouëf 194

FIGURE 25 Kūfic Qur'ān (11:117–12:6), ascribed to the Imām Ja'far al-Ṣādiq. MS Cairo, National Library of Egypt, Maṣāḥif No. 1

FIGURE 26 Certificate at the end of a Kūfic Qurʾān saying that the manuscript was copied by the Imām Jaʿfar al-Ṣādiq. MS Cairo, National Library of Egypt, Maṣāḥif No. 1

FIGURE 27 The formula "Not to be touched except by the pure" (Qur'ān 56:79), said to be written in the hand of the Imām al-Hādī. MS Tehran, Golestan Palace Museum, No. 1044

FIGURE 28 Title-page of volume 5 of a seven-volume Qur'ān, said to be in the hand of the Imām al-Hādī. MS Tehran, Golestan Palace Museum, No. 1044

FIGURE 29 Kūfic Qur'ān (113:1–114:6). The *taṣdīq* is followed by the colophon dated Tuesday 25 Muḥarram 543 (1148), said to have been written by the Imām Mūsā al-Kāẓim. Last page of a manuscript kept in Srinagar, Kashmir

FIGURE 30 Kūfic Qur'ān (62:7–63:7), ascribed to the third caliph, 'Uthmān b. 'Affān. Manuscript kept in the village of Negel, Iranian Kurdistan

FIGURE 31A Maghribī Qur'ān (77:46–50), text page. Ascribed to the second caliph 'Umar b. al-Khaṭṭāb. MS Jerusalem, National Library of Israel, Yahuda No. 973

FIGURE 31B Maghribī Qur'ān with spurious ascription to the second caliph, 'Umar b. al-Khaṭṭāb. MS Jerusalem, National Library of Israel, Yahuda No. 973

FIGURE 32 Kūfic Qur'ān (7:169–170, which coincides with the end of *ḥizb* 17). The ascription to the Imām ʿAlī b. Abī Ṭālib is in the left margin. MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library, No. 9, p. 87

FIGURE 33 Colophon with date 41AH (661–662CE), ascribing a Kūfic Qur'ān to the Imām ʿAlī b. Abī Ṭālib. MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library, No. 12, last page

FIGURE 34 Kūfic Qur'ān 113:5–114:6 (lines 1–4), with the spurious colophon mentioning ʿAlī b. Abī Ṭālib (line 5). MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library, No. 1, f. 341a

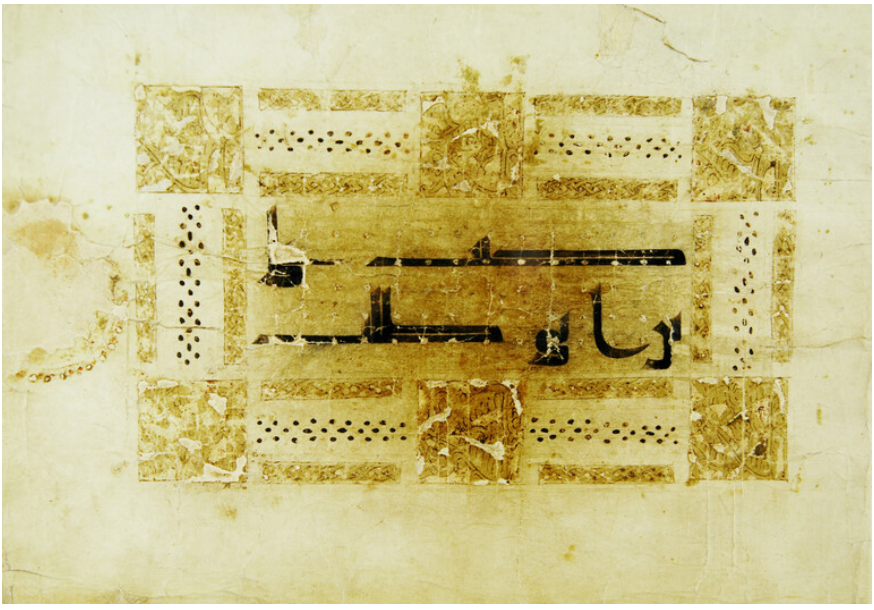

FIGURE 35 Spurious colophon in a Kūfic Qur'ān ascribed to ʿAlī b. Abī Ṭālib. MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library, No. 10, fol. 92a

FIGURE 36 Kūfic Qur'ān 114:1–114:6 (lines 1–3), with the spurious colophon mentioning ʿAlī b. al-Ḥusayn b. ʿAlī b. Abī Ṭālib = Imām Sajjād (line 6–7) (right). Recent owner's seals with date 1254/1838–1839 (left). MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library, No. 15, ff. 369b–370a

FIGURE 37 Kūfic Qur'ān 10:59–10:60 (lines 1–7), with the spurious colophon mentioning Imām Jaʿfar b. Muḥammad al-Bāqir (line 8). MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library, No. 35, fol. 57b

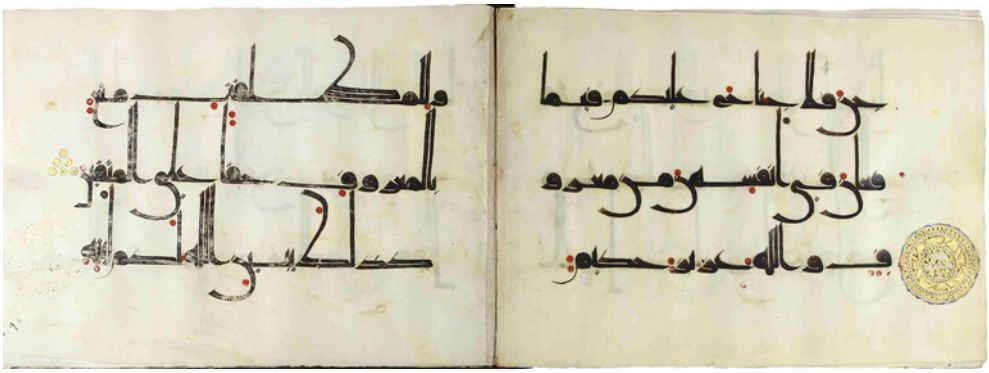

FIGURE 38A Kūfic Qur'ān (2:240–242), the script and the illumination of which are ascribed to the Imām ʿAlī. MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library, No. 2470, ff. 96b–97a

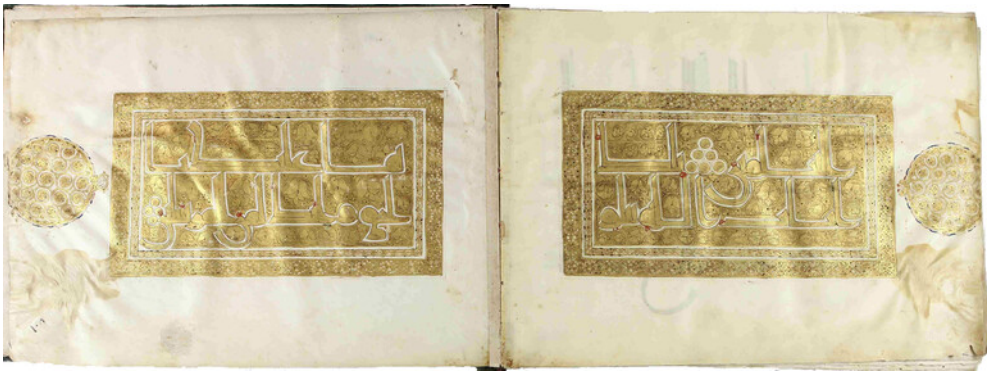

FIGURE 38B Kūfic Qur'ān (2:251–252, illuminated end of *juz'* 2), the script and the illumination of which are ascribed to the Imām ʿAlī. MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library, No. 2470, ff. 107b–108a

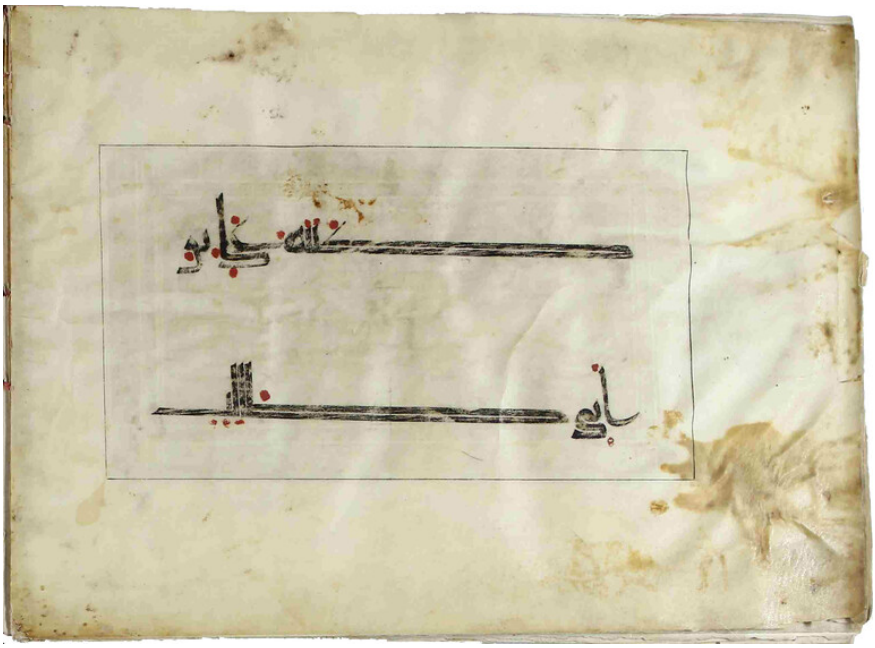

FIGURE 38C Spurious colophon in a Kūfic Qur'ān ascribed to ʿAlī b. Abī Ṭālib. MS Mashhad, Āstān-i Quds-i Raḍawī Library, No. 2470, fol. 108b

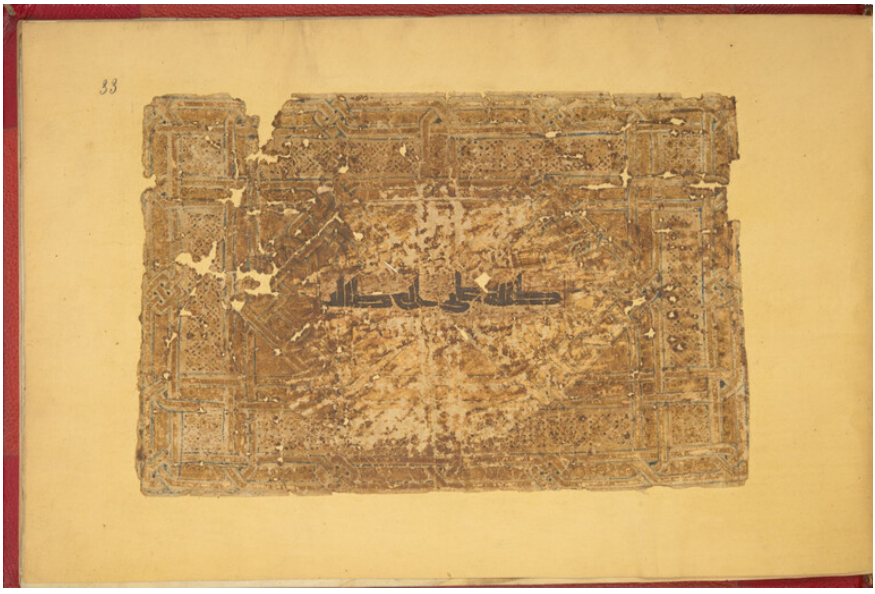

FIGURE 39 Ascription in a Kūfic Qur'ān to the Imām ʿAlī Abī Ṭālib (*sic.*), MS London, British Library, No. Or. 1397, f. 33a

FIGURE 40 Ascription in a Kūfic Qur'ān to the Imām ʿAlī b. al-Ḥusayn = Imām Sajjād. MS Tehran, Golestān Palace Museum, No. 1036, fol. 77b

FIGURE 41 Spurious colophon of Imām al-Ḥasan b. ʿAlī, dated Ramaḍān 20 AH (641 CE). MS Istanbul, Topkapi Palace Museum, No. EH 23, ff. 140b–141a